

NARVA PAJU KOOLI LIHTSUSTATUD ÕPPEKAVA.

Käesolev õppekava redaktsioon on kehtestatud Narva Paju Kooli 27.05.2015. a hoolekogu koosoleku protokoll nr 3 otsusega nr 7.1 ja õppenõukogu 19.05.2015.a otsusega nr 1.1-7/26.1 ja õpilasesinduse 02.04.2015.a koosoleku protokoll nr 8 otsusega nr 30 otsusega

Kinnitatud Narva Paju Kooli direktori 29.05.2015. a käaskirjaga nr 1.1-6/37A-p

ÜLDSÄTTED	2
§ 1. Narva Paju kooli lihtsustatud õppekava õppe- ja kasvatusesmärgid	2
§ 2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	3
§ 3. Õppe ja kasvatus rõhuasetused 1.-2. Klassis	4
§ 4. Õppe ja kasvatus rõhuasetused 3.-5. Klassis	4
§ 5. Õppe ja kasvatus rõhuasetused 6.-7. Klassis	5
§ 6. Õppe ja kasvatus rõhuasetused 8.-9. Klassis	5
§ 7. Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine	6
§ 8. Üldpädevused	6
§ 9. Rõhuasetused koolitöötajate tegevustes, mis on suunatud üldpädevuste kujundamisele	10
§ 10. Valdkonnapädevused	11
§ 11. Õpikeskkond	12
§ 12. Õppekorraldus	13
§ 13. Lihtsustatud õppe õppekorraldus	14
§ 14. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted	16
§ 15. Hindamine	21
§ 16. Õpilase täiendavale õppetööle ja klassikursust kordama jätmine	21
§ 17. Põhikooli lõpetamine	21
§ 18. Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamise korraldus	22
TOIMETULEKUÕPE	
§ 19. Õppe- ja kasvatusesmärgid	23
§ 20. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	23
§ 21. Õppe- ja kasvatus rõhuasetused ning taotletavad pädevused	25
§ 22. Õppekorraldus	32
§ 23. Hindamine	33
§ 24. Liikluskasvatus õppe toimetulekuõppe I arengutasemel	34
HOOLDUSÕPE	
§ 25. Õppe- ja kasvatusesmärgid.....	36
§ 26. Hooldusõppe põhimõtted	36

§ 27. Õppe- ja arendustegevuse põhimõtted	39
§ 28. Õppekorraldus	40
§ 29. Hindamine	41
§ 30. Narva Paju Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.....	42

ÜLDSÄTTED

- (1) Narva Paju Kooli kooli lihtsustatud õppekava (edaspidi lihtsustatud Narva Paju Kooli õppekava) kehtestab põhihariduse standardi intellektipuudega õpilastele, kes nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema nõusolekul õpivad lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppes. Põhikooli lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on lihtsustatud õppe puhul kooskõlas Eesti kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemel kirjeldatud üldnõuetega ja toimetulekuõppe puhul 1. tasemel kirjeldatud üldnõuetega
- (2) Kooli õppekava alusel määratletakse kerge, mõõduka, raske ja sügava intellektipuudega õpilaste õpetamise üldhariduslik sisu. Selle põhjal koostatakse klassi - või individuaalsed õppekavad.
- (3) Tulenevalt õpilaste arengu seaduspärasustest (kvalitatiivsetest muutustest psühhomotoorika, psüühiliste protsesside, kõne ja isiksuse arengus), millest sõltub õppesisu, eesmärkide ja õppeviiside otstarbekus ning jõukohasus, tagatakse õpilastele Põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas kehtestatud õpitulemuste saavutamine järgmiselt:

lihtsustatud õpe:

- 1.- 2. klassi õpitulemused hiljemalt 2. klassi lõpuks;
- 3.-5. klassi õpitulemused hiljemalt 5. klassi lõpuks;
- 6.-7. klassi õpitulemused hiljemalt 7. klassi lõpuks;
- 8.-9. klassi õpitulemused põhikooli lõpuks.

§ 1. Narva Paju kooli lihtsustatud õppekava õppe- ja kasvatusesmärgid

- (1) Lihtsustatud õppe põhiülesanne on suunata kerge intellektipuudega õpilase arengut ja aidata kujuneda isiksusel, kes tuleb eluga toime võimalikult iseseisvalt, teeb võimetekohast tööd, määratleb end oma rahva liikmena ja riigi kodanikuna.
- (2) Lihtsustatud õppele kohaldatakse põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatusesmäärke ning pädevusi, arvestades järgmisi rõhuasetusi:
 - 1) õpilane peab lugu iseendast, kodust ja perekonnast, suudab majandada ennast ja oma perekonda;
 - 2) õpilane armastab oma linna ja kodumaad;

- 3) õpilane teadvustab ennast ja kaasinimesi ning nende erinevusi, oma ja teiste rahvaste kultuurilisi erinevusi;
- 4) õpilane tunneb ja järgib võimetekohaselt õigusnorme ja demokraatia põhimõtteid;
- 5) õpilane hoidub eetiliselt valedest ahvatlustest ja ettepanekutest;
- 6) õpilane tunneb terveid eluviise ning püüab neid järgida;
- 7) õpilane teab loodushoiu peamisi seisukohti ja püüab tegutseda keskkonda säästes;
- 8) õpilane eesmärgistab, kavandab ja hindab oma igapäevast tegevust;
- 9) õpilane oskab tuttavates situatsioonides valida, nõu küsida, otsustada ja vastutust kanda;
- 10) õpilane on valmis koostööks;
- 11) õpilane osaleb võimetele vastavas täiendusõppes;
- 12) õpilane mõistab lihtsat teavet, oskab teavet hankida (sh Internetist);
- 13) õpilane valdab järgmisi elementaarskusi: vaatlemine, kuulamine ja kõne mõistmine, kõnelemine; lugemine, kirjutamine, arvutamine;
- 14) õpilane mõistab töö vajalikkust, valdab baasoskusi, suudab tööaja jooksul alluda töödistsipliinile, on valmis endale otsima sobivat tööd;
- 15) õpilane omab kujutlust maailmast kui tervikust.

§ 2. ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse Põhimõtted

Lihtsustatud õppes lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- (1) Lihtsustatud õppes Narva Paju koolis lähtutakse põhimõttest, et iga ühel peab olema võimalus saada haridust vastavalt oma võimetele. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse õpilaste võimeid ja teisi individuaalseid iseärasusi.
- (2) Narva Paju kooli lihtsustatud õppes peetakse oluliseks samu humanistlikke seisukohti. Tähelepanu pööratakse sallivusele erinevuste suhtes, kaaslaste erivajaduste mõistmisele; oma võimaluste ja piirangute teadvustamisele.
- (3) Taotletakse iga õpilase arengu toetamist: lapse arengupuute ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Selle aluseks on iga lapse arengutaseme ja -võimaluste hindamine. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele. Sellisel juhul kohaldatakse eeldatavate õpitulemustena õpilasele koostatud individuaalses õppekavas sätestatud õpitulemusi.
- (4) Lihtsustatud õppe sisu on valdavalt suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Kooli õppekava koostatakse nii, et õpilased omandaksid igapäevases elus toimetulekuks vajalikud teadmised ja oskused, väärtushinnangud ja toimimisviisid. Lihtsustatud õppe väljundiks on praktilist tööd väärtustav ja kutseõppeks valmis olev ühiskonna liige. Taotletakse õpetamist, kasvatamist ja arengu toetamist valdavalt praktilise õppeviisi (harjutamise) kaudu. Reegleid ja teooriaid käsitletakse minimaalselt, nende ülesandeks on üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud. Praktilised oskused konkretiseeritakse õpitulemustes. Praktiliste oskuste omandamisel toetatakse emakeeles (suhtlemine, teabe hankimine), matemaatikas ja ainetes omandatud teadmiste ja oskuste.

Seosed eri ainevaldkondade vahel kujunevad üldõppe või selle elementide rakendamise, õpetust läbivate teemade, õppeülesannete, -meetodite ja -viiside abil.

(5) Lihtsustatud õppes suunatakse õpilast omandama sotsiaalseid kogemusi: täitma ülesandeid koostöös, eeskuju järgi, näidise põhjal ning sõnalise selgituse alusel. Õpilaste aktiveerimine eeldab nende psüühilisele arengule vastavate tegevuste valikut, jõukohast õpitegevust, konkreetset ja arusaadavat eesmärgiseadet, õpilaste tegevuse pidevat stimuleerimist ja edusammudele hinnangu andmist. Oluline on õpetaja ja õpilaste emotsionaalne kontakt ühistegevuses, õppe jõukohasus, heatahtlik ja toetav miljö. Õpioskuste kujunemist soodustavad õpetaja ja lastevanemate sagedased kontaktid (ühised nõudmised, samalaadne abi).

(6) Narva Paju Kooli õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse konkreetse klassi õpilastega. Tähtis on koostöö eripedagoogiga, aineõpetajatega, lapsevanematega, kutseõppe korraldajatega, linna esindajatega, vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli ja õpilastega.

§ 3. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.-2. klassis

- (1) Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on tajude mõtlemine on kaemuslik-praktiline, areneb kaemuslik-kujundilise mõtlemise suunas, tegevusega kaasnev kõne on vähene. Õppetöös on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üld- ja aineõpetuse kombineeritud variant. Soovitav on õppimine praktilise tegevuse ja didaktilise mängu kaudu. Õppematerjal esitatakse õpilastele jõukohases mahus, õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt pedagoog.
- (2) Õpetuse põhitähtsuseks on õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine koostegevuse ja matkimise tasandil: kuulamine, vaatlemine, matkimine, tegutsemine näidise järgi, võrdlemine, rühmitamine, adekvaatne reageerimine korraldustele, osalemine dialoogis, produktiivse tegevuse tulemusele orienteerumine, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine, oma välimuse ja õppevahendite korrashoid, omandatud praktilise tegevuse (toimingute) struktuuriettekujutamine. Õpilased omandavad elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse.
- (3) Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel (MINA ise) ning MINA – MEIE suhetel: kontakt ja koostegevus täiskasvanuga (pedagoogiga), koostegevus klassikaaslastega, osalemine õpitud süžee mängudes ja dramatiseeringutes.
- (4) Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad. Seetõttu varieeritakse vastavalt õpilaste individuaalsetele iseärasustele õppeülesandeid, materjali keerukust, abi osakaalu ja oskuse omandamiseks kuluvat aega.
- (5) Väärtuskasvatuses kasutatakse ülesandeid, kus on vaja hinnata käitumisakte põhimõttel ÕIGE – VALE, motiivi TAHAN kõrval õpitakse lähtuma ka motiivist ON VAJA.
- (6) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada õpilase eneseusku ja käitumist õpilase rollis.

§ 4. Õppe ja kasvatus rõhuasetused 3.-5. klassis

- (1)  pilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on mälu, hakkab kujunema sisek ne, areneb elementaarne verbaalne mõtlemine. Sisek ne kujunemine võimaldab arendada õpitegevuse kavandamist-reguleerimist: orienteerumine ülesandes, planeerimine, algoritmide valik ja kasutamine, enesekontroll.  pioskuste seisukohalt on oluline õppeülesannete teadvustamine, st oma tegevuse refleksioon.
- (2) P hitaotluseks on kujundada õpilase rolli ja õpioskusi, h alestada õpilast suhtuma õppimisse positiivselt.
- (3)  ppekavaterviku kujundamise aluseks on suhted MINA/MEIE/KODUKOHT (paikkond).
- (4) Lugemine, kirjutamine, arvutamine, orienteerumine tekstis ja tekstilooles, vaatlus ning v rdlusoskus jne omandatakse tasemel, mis võimaldab neid hiljem kasutada ainealaste teadmiste ning t oskuste omandamiseks.
- (5) V artuskasvatuses on esikohal k itumisaktide teadvustamine ja nende hindamine moraalinormidele vastavuse aspektist. Eesmärk on viisakas ja reeglitekohane käitumine tuttavates situatsioonides.
- (6) Oluline on kujundada ja toetada õpilase rolli ning valmistada õpilasi ette uute õppeainete õppimiseks alates 6. klassist.

§ 5.  ppe ja kasvatus rõhuasetused 6.-7. klassis

- (1) Laste juhtivaks tunnetusprotsessiks on endiselt mälu. Verbaalse mõtlemise areng võimaldab mõista lihtsamaid teooriaid, süstematiseerida praktilisi ja vaimseid kujutlusi.
- (2) Põhitaotlus on elementaarse teoreetilise mõtteviisi ja t oharjumuste kujundamine, rollisuhtlemise teadvustamine.
- (3)  ppekavaterviku kujundamise aluseks on MINA/MEIE/KODUKOHT-suhted EESTIGA.
- (4)  pilased omandavad ladusa lugemisoskuse ning koostavad kirjalikke l hitekste, mida kasutatakse omandatud teadmiste ja oskuste kinnistamiseks ning süstematiseerimiseks ja õpetaja suunamisel uute teadmiste omandamiseks. Oluliselt tõuseb t o petuse osakaal, mis soodustab oma tegevuse struktuuri teadvustamist, praktiliste baasoskuste omandamist ja kestva t o harjumuste kujunemist.
- (5) V artuskasvatuses on olulisel kohal suhtlusprobleemide lahendamine ning viisakas ja reeglitekohane käitumine erinevates situatsioonides.
- (6)  petaja olulisim ülesanne on õpilase rolli toetamine lastel ning uute praktilise ja vaimse t o oskuste kujundamine. Tähelepanu vajab teemade ja t ov tete integreerimist eri õppeainetes.

§ 6. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 8.-9. klassis

- (1) Juhtivaks tunnetusprotsessiks on mälu, kuid verbaalse mõtlemise osakaal tõuseb. Uute teadmiste omandamisel suureneb funktsionaalse lugemise osatähtsus, õpilased omandavad oskuse teha märkmeid ja neid kasutada, täita ülesandeid suuliste ja kirjalike juhendite järgi.
- (2) Õpetuse põhitaotlus on õpilase sotsialiseerumine ühiskonnas: valmisolek eluks perekonnas, osalemiseks tööturul, jõukohaseks kutse- ja täiendusõppeks.
- (3) Õppekavateraviku kujundamise aluseks on MINA/MEIE/EESTI-suhted MAAILMAGA.
- (4) Väärtuskasvatases on esikohal demokraatia põhimõtteid (tolerantsust) toetava kodaniku kasvatamine, kes oskab ja tahab käituda sotsiaalsetele normidele vastavalt, püüab lahendada konfliktsituatsioone kokkulepete teel.
- (5) Õpetaja ülesanne on toetada õpilaste sotsialiseerumist ja toimetulekuoskuste kujunemist (kodus, tööturul, ühiskonnas), soodustada teabe iseseisva hankimise ja kasutamise oskuse kujunemist, mõjutada väärtushinnanguid

§ 7. Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine

- (1) Kooli õppekava tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üldpädevusteks, konkreetse klassi lõpuks omandatud pädevusteks (ehk õppeainepädevusteks) ning valdkonnapädevusteks.
- (2) Üldpädevused on aineüleised pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.
- (3) Õppeainepädevus kujuneb saavutatud õpitulemuste alusel. Taotletavad õppeainepädevused määratletakse ainekavades klassiti.
- (4) Valdkonnapädevused kujunevad õpilasel õppeainepädevuste ning õpetuse lõimumise tulemusena.

§ 8. Üldpädevused

- (1) Kooli õppekava taotleb järgmiste üldpädevuste kujunemist:
 - 1) **väärtuspädevus** – mõista oma suhet teiste inimestega, looduse ja kultuuriga; mõista ja arvestada sotsiaalseid norme, sh ühiskonnas kehtestatud moraalnorme ja neile vastavalt käituda;
 - 2) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata oma võimeid ja oskusi ühiskonnas, mõista vastutust oma tegude suhtes, käituda paindlikult oma teadmiste ja oskuste piirides, tulla toime oma emotsioonide reguleerimisega;
 - 3) **õpipädevus** – suutlikkus õppeülesandes orienteeruda, seda sooritada või täita, ennast kontrollida; õppida koostegevuses, eeskuju või näidise järgi, instruksiooni järgi; valida algoritme ja strateegiaid tuttavate hulgast; küsida ja otsida abi ja vajalikku teavet, kasutada jõukohaseid kirjalikke instruksioone, teha ja kasutada märkmeid;

- 4) **sotsiaalne pädevus** – suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- 5) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt;
- 6) **matemaatikapädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades;
- 7) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärged ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske.

1) Üldpädevuste kujundamine

	1.-2. klassis 2. klassi lõpuks õpilane:	3.-5. klassis 5. klassi lõpuks õpilane:	6.-7. klassis 7. klassi lõpuks õpilane:	8.-9. klassis Põhikooli lõpuks õpilane:
Väärtuspädevus	<ul style="list-style-type: none"> * tunneb end oma pereliikmena, oma klassi ja kooli õpilasena * hindab käitumisakte õige/vale-, meeldib / ei meeldi- tasandil * oskab looduses käituda õpitu ulatuses ning hinnata oma ja teiste käitumist looduses õige/vale põhimõttel 	<ul style="list-style-type: none"> * arvestab teadaolevaid motiive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnenu iseloomuomadusi * kirjeldab oma käitumist konfliktsituatsioonis 	<ul style="list-style-type: none"> lahendab konflikte rahumeelselt * teab inimtegevuse mõju loodusele, hoidub loodust kahjustamast 	<ul style="list-style-type: none"> * mõistab igapäevaelus ilmnevaid inimese ja keskkonna seoseid * arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest (sh perekonnas), tunneb vastutust oma tegude eest * järgib ühiselu reegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli
Enesemääratluspädevus	eristab oma-võõrast-ühist	<ul style="list-style-type: none"> * hoidub kaaslast kahjustavast käitumisest * mõistab omandisuhteid OMA – VÕÕRAS – ÜHINEtasandil ja käitub vastavalt * eristab tuttavates situatsioonides ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki 	<ul style="list-style-type: none"> * käitub viisakalt, tunneb kombeid * kirjeldab oma käitumist, hindab seda ja vajaduse korral korrigeerib 	lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetiliselt või õiguslikult valedetele ettepanekutele
Õpipädevus	loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa * leiab paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajaliku teabe	<ul style="list-style-type: none"> * täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku instruksiooni) Järgi * õpib üksi, klassis ning 	<ul style="list-style-type: none"> * kasutab õpioskusi ja tuttavaid abivahendeid * oskab märgata oma õpiraskusi, küsib raskuste puhul abi ja kasutab seda * valdab emakeele 	<ul style="list-style-type: none"> * täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas * loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel

	(suunamisel) * viib kokku eseme või kujutluse ja keelelise väljendi, tunneb tuttavaid esemeid kirjelduse järgi * täidab ülesanded koostegevuses, eeskju, näidise ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi	kodus, osaleb ühistöös * kasutab tuttavaid abivahendeid õpiülesannete täitmisel (sh lihtsaid skeeme ja sümboleid) * kasutab õpitud enesekontrollivõtteid (resultaadi kontroll, operatsioonaalne kontroll) * loeb jõukohast õppeteksti ladusalt, tõlgendab õpitud teksti oma sõnadega, kujutab kirjeldatud objekte ja situatsioone ette * vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt	praktilist grammatikat, st mõistab ja kasutab süntaktilisi konstruktsioone nende tähendust arvestades * valdab omandatud õpitoimingute struktuuri: formuleerib ülesande, kavandab tegevuse, täidab ülesande, kontrollib ja hindab tulemust * täidab õpitud erialal tööülesandeid, kasutab juhendaja abi * loeb ladusalt, hangib informatsiooni oma teadmiste vastavast tekstist	* eristab vahendeid tarbekeemias ja füüsikas * kasutab jõukohaseid teabevahendeid, teeb märkmeid (konspekteerib), koostab tarbekirja
Sotsiaalne pädevus	käitub tuttavas situatsioonis viisakalt * hoiab korras oma koolitarbed ja välimuse, hoiab puhtust * märkab ilu	* käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid * hoiab puhtust ja korda kodus ning koolis, hoidub loodust kahjustavast käitumisest * eristab fantaasiat ja reaalsust	* hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest * selgitab rahulikult oma seisukohta kaaslastele * tunneb tervisliku eluviisi põhitõdesid ja järgib neid	* tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna * teab nimetada oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab seista oma õiguste eest, lahendab konflikte seadusi ning moraalinorme arvestades
Suhtluspädevus	* kuulab ja vastab küsimustele * väljendab ennast 3–4-	* alustab ja jätkab dialoogi * väljendab ennast	kirjeldab oma praktilist ja vaimset tegevust	* suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab partneriga * esitab oma soove, selgitab

	sõnaliste lihtlausetega * kontakteerub ühistegevuses teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele	arusaadavalt (sh lühitekstide abil) * kirjeldab oma tegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele		oma seisukohti, osaleb arutelusja arvestab teistega
Matemaatikapädevus	* kujutab ette ja modelleerib lühitekstis kirjeldatud situatsiooni * selgitab mõisteid ööpäev ja aastaajad * võrdleb ja rühmitab esemeid ja kujutisi erinevate tajutavate tunnuste alusel * eristab objekte ja nende kujutisi kuju, suuruse ja värvuse järgi; tajub ruumisuhteid esemete ja kujutiste ning nende osade vahel * vaatleb esemeid ja märkab nende erinevusi * arvutab 20 piires	* vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab objekte ja nähtusi, kui rühmitusalus on antud * mõistab ruumi ja aja suhteid, väljendab neid kõnes	* loeb lihtsat plaani, kaarti, tabelit * tegutseb vastavalt päevakavale * teeb vaatluse põhjal järeldusi	* mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud töövõtteid
Ettevõtlikkuspädevus	* osaleb klassi ühistegevuses (sh õpitud süžee mängudes)	* osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslast	* täidab ühistegevuses erinevaid ülesandeid, käitub vastavalt rollile * mõistab töö vajalikkust	* hindab õigesti oma võimeid ning kujutab ette oma toimetulekut elus (sh tööturul) * teab kutseõppe ja täiendusõppe võimalusi * väärtustab praktilist tööd ja on omandanud valmisoleku kutseõppeks

§ 9. Rõhuasetused koolitöötajate tegevustes, mis on suunatud üldpädevuste kujundamisele

(1) Alusväärtused on igapäevaselt kõigile kättesaadavad, neid järgitakse tegevuste kavandamisel ning erinevaid töövorme kasutades arutatakse õpilastega alusväärtuste üle.

(2) Õpetajad arutavad tundides õpilastele eakohaselt päevakajalisi sündmusi või ühiskonnas ja maailmas esiplaanil olevaid aktuaalseid küsimusi. Arutelusid läbi viies õpetaja käsitleb mingi sündmuse, nähtuse või seisukoha erinevaid tahke, demonstreerides teatud mõtteviisi: igal nähtusel on mitu põhjendust, igal sündmusel on vähemalt mitu tõlgendust, igal seisukohal on vähemalt üks vastandseisukoht.

(3) Koolis keskendutakse teiste loomingu väärtustamisele eelkõige õpilaste suutlikkuse kujundamise kaudu vältida plagiaati kirjalike tööde koostamisel. Korrekse viitamissüsteemi kasutamist kirjalikes töödes jälgivad kõik õpetajad.

(4) Koolis kujundatakse õpilaste ilumeelt ühelt poolt koolis valitseva esteetilise õppekeskkonna kaudu. Teiselt järgitakse põhimõtet: esitatavad kirjalikud tööd peavad alati olema korrektselt ja esteetiliselt vormistatud.

Õpipädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

(5) Kõikides õppeainetes keskendutakse ühe olulisema õpipädevuse komponendi, funktsionaalse lugemisoskuse arendamisele. Eelkõige kujundatakse õpilastel oskusi leida informatsiooni teatmeteostest ja Internetist. Õpikuid käsitletakse koolis ühe teatmeteose liigina. Järgitakse põhimõtet, et õpitulemuste saavutamise kontrollimisel võivad õpilased, sõltuvalt õpitulemusest, kasutada vajalikke abimaterjale või vahendeid.

(6) Raskuste esinemisel koostatakse õpilasele individuaalne õppekava raskustest ülesaamiseks.

Sotsiaalse pädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

(7) Vastutustunde kujundamine toimub koolis eelkõige kokkulepete sõlmimise ja kokkulepetest kinnipidamise jälgimise teel. Kokkulepete saavutamine tähendab osapoolte ärakuulamist ja teineteisega arvestamist (selle mõistmist, kas kokkulepet on võimalik täita) ning kõigi osapoolte kokkuleppega nõustumist. Oluline roll on selle juures õpetajatel asjakohases suhtlemises ja kannatlikkusel asju läbi rääkida ning järjekindluses kokkulepetest kinnipidamist jälgida.

(8) Demokraatliku mõtteviisi kujundamine õpilastes toimub igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi korralduse kaudu. Õppeprotsessi kavandamine on avalik, st õpilastele antakse teada, mida õpitakse, millised on oodatavad õpitulemused, kuidas toimub hindamine.

(9) Kehtestatud reeglite järgimisel näitavad õpetajad õpilastele ise eeskujuna. Õpilastel ei nõuta reeglite täitmist, mida õpetaja ise ei täida. Näiteks, kuna õpilastelt nõutakse täpsust tundi tulekul, siis tundi ei hiline ka õpetajad.

(10) Eraldi tähelepanu pööratakse kõikides õppeainetes õpilaste koostööoskuste arendamisel meeskonnas töötamisel. Kui õpetaja on planeerinud õppemeetodina kasutada rühmatööd, siis peale selle läbiviimist järgneb peale rühmatöö tulemuste arutelu ka arutelu rühma kui meeskonna toimimise teemal ning tehakse järeldused edaspidiseks.

Suhtluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

(11) Õppetundides on võimalik kasutada erinevaid teatmeteoseid. Õpetajad suunavad õpilasi neid järjekindlat kasutama.

(12) Eraldi tähelepanu pööratakse õpilaste esinemisalase pädevuse kujunemisele. Järgitakse kahte peamist printsiipi: esinemine klassi ees on õpilasele vabatahtlik ja õpilane peab saama enne esinemist õpetajapoolset juhendamist ning peale esinemist personaalset tagasisidet. Õpilasi ei tohi panna vastu nende tahtmist esinemissituatsiooni, vaid neid tuleb juhendada ja toetada nii, et nad on valmis ise esinema.

(13) Õpilastel kujundatakse oskused anda kaasõpilastele konstruktiivset tagasisidet. Tagasiside andmine toimub õpetaja juhendamisel, mille käigus järgitakse konstruktiivse tagasiside andmise reegleid.

Matemaatikapädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

(14) Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu matemaatiliste esitusviiside (näiteks diagrammid) kasutamisele oma aines.

(15) Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu õppeaines sisemiste seoste nägemisele ja esiletoomisele

Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

(16) Tundides kasutatakse kogemusõppetel põhinevaid aktiivõppe meetodeid, mis võimaldavad simuleeritud olukordades ennast proovile panna ja õpitud teadmisi ja oskusi rakendada.

(17) Õppeprotsessis kasutatakse nii ainealaseid kui ka ainetevahelisi projektipõhiseid õppemeetodeid, kus õpilased peavad meeskonnana saavutama oodatavad tulemused.

§ 10. Valdkonnapädevused

Kooli õppekava järgi toimivas õppes toetatakse järgmiste valdkonnapädevuste kujunemist:

(1) Lihtsustatud õpe:

1. Looduspädevus – suutlikkus tajuda ja ette kujutada ümbritsevat keskkonda kui tervikut; orienteeruda ruumis ja ajas, elus ja eluta looduse nähtustes ning mõista nende seoseid; mõista inimest kui looduse osa, inimtegevuse suhet loodusega; arvestada oma igapäevases tegevuses loodushoidlikku ellusuhtumist. Looduspädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena loodusõpetus, eesti (vene) keel, inimeseõpetus, tööõpetus; läbivad teemad *Keskkond ja jätkusuutlik areng; Tervis ja ohutus; Kultuuriline identiteet; Väärtused ja kõlblus.*

2. Sotsiaalne pädevus – suutlikkus mõista suhteid mina ja teised, mina ning seadused ja sotsiaalsed normid; orienteeruda ühiskonna majanduslikus ja sotsiaalses olukorras, sh muutustes, tööandja ja töövõtja suhetes; valmisolek toetada demokraatlikke muutusi ühiskonnas ja hoiduda emotsionaalsetest ning ühekülgsustest hinnangutest, vajadusel otsib täiendavat teavet. Sotsiaalse pädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena ajalugu, inimeseõpetus, loodusõpetus, eesti (vene) keel, tööõpetus, kunst, muusika; läbivad teemad *Elukestev õpe ja karjääri planeerimine; Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus; Teabekeskond; Tervis ja ohutus; Väärtused ja kõlblus.*

3. Refleksiooni- ja interaktsioonipädevus – suutlikkus teadvustada, sõnastada ja hinnata oma käitumist ja praktilist tegevust; orienteeruda suhtlussituatsioonides, mõista oma ja teiste suhtlemiseesmärke, -viise ja keelevahendeid; suhelda ja käituda kultuurinormile vastavalt, osata alustada, jätkata ja lõpetada suhtlemist; järgida terveid eluviise; otsida lahendusi tekkinud probleemidele (tervis, suhtlemine, töö). Refleksiooni- ja interaktsioonipädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena eesti (vene) keel, inimeseõpetus, ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus; läbivad teemad *Elukestev õpe ja karjääri planeerimine; Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus; Kultuuriline identiteet; Teabekeskond; Tehnoloogia ja innovatsioon; Tervis ja ohutus; Väärtused ja kõlblus.*

4. Suhtluspädevus – suutlikkus oma teadmistele vastavalt suulist või kirjalikku teavet otsida, kasutada ja edastada; kuulata, lugeda ja mõista jõukohast teksti; teistele arusaadavalt oma mõtteid suuliselt (vähesel määral kirjalikult) sõnastada, märkmeid teha ja kasutada; valida keeleüksusi ja mitteverbaalseid suhtlemisvahendeid vastavalt suhtlemise eesmärgile ja kultuurinormile. Pädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena eesti (vene) keel, võõrkeel, inimeseõpetus, loodusõpetus; kõik õppeained oma mõistestiku ja tekstidega; läbivad teemad *Elukestev õpe ja karjääri planeerimine; Kodanikualgatus ja suhtluspädevus; Kultuuriline identiteet; Teabekeskond; Tehnoloogia ja innovatsioon; Tervis ja ohutus; Väärtused ja kõlblus*.
5. Tehnoloogiapädevus – suutlikkus mõista tehnoloogia arengust tingitud muutusi oma töö- ja eluviisis, osata ohutult ja säästvalt kasutada olmetehnikat ning tuttavaid tehnilisi vahendeid tööprotsessis, olla säästlik ressurside kasutaja. Pädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena tööõpetus, loodusõpetus, matemaatika, ajalugu; läbivad teemad *Elukestev õpe ja karjääri planeerimine; Keskkond ja jätkusuutlik areng; Teabekeskond; Tehnoloogia ja innovatsioon; Tervis ja ohutus*.
6. Kultuuripädevus – suutlikkus positiivselt suhtuda oma kodukoha, Eesti ja maailma kultuuripärandisse; võimetekohaselt praktiseerida erinevaid kunste (muusika, kujutav kunst, sõnakunst, tants, sportlik tegevus, meedia); soov osaleda rahvuskultuuri üritustes; suutlikkus orienteeruda kunstiloomingus, sh anda elementaarseid hinnanguid; oskus valida olmetarbeid ja kultuuriruumi esteetilisi hoiakuid arvestades; pidada oluliseks tööprodukti esteetilist välimust. Kultuuripädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena eesti (vene) keel, võõrkeel, inimeseõpetus, ajalugu, muusika, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus; läbivad teemad *Kultuuriline identiteet; Teabekeskond; Väärtused ja kõlblus*.
7. Matemaatikapädevus – suutlikkus orienteeruda hulkade, mõõtude ja arvude vahelistes seostes ja suhetes; koostada võrdusi ja sooritada aritmeetilisi tehteid; kasutada graafilisi sümboleid, koostada ja lugeda mudelid (skeeme); võrrelda ja rühmitada objekte eri tunnuste alusel, mõista ning teostada igapäevaelus vajalikke rahalisi toiminguid, kavandada eelarvet ja materjalikulu argitoiminguteks. Matemaatikapädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena matemaatika, loodusõpetus, eesti (vene) keel, tööõpetus, ajalugu; läbivad teemad *Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus; Keskkond ja jätkusuutlik areng; Teabekeskond*.

§ 11. Õpikeskkond

- (1) Õpikeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.
- (2) Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
- (3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:
- 1) osaleb kogu koolipere;
 - 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatuses seotud osaliste vahel;
 - 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
 - 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
 - 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;

- 6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
 - 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
 - 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
 - 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpija eluraskuste puhul;
 - 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
 - 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
 - 12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.
- (4) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib kool, et:
 - 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
 - 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
 - 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
 - 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetiliselt väljanägemisega;
 - 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
 - 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

§ 12. Õppekorraldus

- (1) Narva Paju Koolis toimub statsionaarne klassiõpe erimetoodikate alusel.
- (2) Õppetöö toimub vene keeles.
- (3) Lihtsustatud õppekava läbimiseks on üldjuhul arvestatud üheksa aastat. Õpilastel on võimalik Narva Paju Koolis jätkata õpinguid järgmistel tingimustel:
 - Pikendatud õpe** (tunnijaotusplaanis PÕ) - lapsevanema poolt hiljemalt 9.klassi I poolaastal esitatud põhjendatud taotluse alusel võib õppenõukogu otsusega pikendada toimetuleku ja hooldusõppe õpilase õppeaega kahe õppeaasta võrra. Täiendavate õppeaastate kohustuslike ja valikainete kohta koostatakse jätkuvalt õpilasele individuaalne õppekava (Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava: lisa 2, toimetulekuõpe (4.4.); lisa 3, hooldusõpe (4.6.)).
 - Lisaõpe** (tunnijaotusplaanis LÕ) - kool pakub lisaõpet Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava (lihtsustatud õpe, toimetuleku õpe ja hooldusõpe) järgi põhikooli lõpetanule, kes on saanud põhikooli lõputunnistuse samal aastal ning, kes ei ole valmis õpinguid jätkama või tööturule suunduma. Lisaõppe kestus on üks õppeaasta (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 54).
- (4) Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka pedagoog.

(5) Õppetunni pikkus on 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga. Vahetunni pikkus on 10 minutit iga õppetunni kohta, söögivahetunni pikkus on 15 minutit. Tundide ja vahetundide ajad on märgitud kooli kodulehel.

(6) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas. Projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg kavandatakse õpetaja töökavas.

§ 13. Lihtsustatud õppe õppekorraldus.

(1) Lihtsustatud õpet korraldatakse õppeainete kaupa, rakendades õppeainete lõimimise põhimõtet. Statsionaarses õppes õpitakse kõiki õppeaineid kogu õppeaasta vältel. Õpe võib olla korraldatud mitmel viisil: kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel, erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas, üldõpetuslik õpe, mille puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde.

(3) Vajaduse korral koostatakse statsionaarses õppes olevatele õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele. Sellisel juhul kohaldatakse taotletavate õpitulemustena õpilasele koostatud individuaalses õppekavas sätestatud õpitulemusi ning sellest tulenevalt ei ole vajalik „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 18 lõikes 2 sätestatud nõustamiskomisjoni soovitus õpitulemuste vähendamiseks.

(4) Õppeaasta lõpul toimub lihtsustatud õppe õpilaste taseme määramine õppeaineti (tasemetööd):

Õppeaine	Klass
Vene keel	2.-8. Kl
Eesti keel	2.-8. Kl
Matemaatika	2.-8. Kl
Ajalugu	2.-8. Kl
Loodusõpetus	2.-8. Kl
Tööõpetus	2.-8. Kl

(6) Tasemetööde ja ainetesti hinded märgitakse klassipäevikusse vastava õppeaine leheküljele enne IV veerandi hinnet ja seda arvestatakse aastahinde väljapanekul kui kontrolltööd.

(7) Õppe ja kasvatuse ajakasutus, (sh projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg) määratakse kooli õppekavas, arvestades „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ sätestatud nõudeid õppeaasta pikkusele, õpilase suurima nädalakoormuse piiranguid ning punktis 13.6 toodud tunnijaotusplaani.

(8) Õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks ja valikõppeaineteks. Valikõppeainetele koostab kool ainekavad.

(6) Tunnijaotusplaani õppeaineti ja -aastati

1) Lihtsustatud õppe tunniarvustaja staatsionaarses õppes

Õppeained / Klassid	Õppetundide arv nädalas									Lisaõpe
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
vene keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6	
eesti keel teise keelena			2	2	2	2	2	2	2	
võõrkeel					0	0	0	0	0	
matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5	
loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4	
ajalugu						1	2	2	1	
inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1	
muusikaõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
kunstiõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2	
tööõpetus	2	2	2	2	4	4	4	5	7	
valikõppeained					2	2	2	2	2	
Kõne eesti keel					1	1	1	1	1	
Inglise keel							1	1	1	
Arvutiõpetus					1	1				30
nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32	30

(7) Valikained lihtsustatud õppes

Kool võimaldab õpilasele õppe valikainetes alljärgnevas tunniarvustaja staatsionaarses õppes vastavalt klassidele esitatud nädala koormuse mahus:

(8) Põhikooli lihtsustatud õppekava järgi kooliastmed on:

- 1) I kooliaste – 1.– 2. klass ja 3. –5. klass
- 2) II kooliaste – 6. – 7. klass ja 8. –9. klass

(9). Narva Paju Koolis lihtsustatud õppekavas on esitatud järgmised valikõppeainete ainekavad:

- 1) I õppeaste - 5kl – kõne eesti keel, arvutiõpetus
- 2) II õppeaste – 6kl - arvutiõpetus; kõne eesti keel
- 3) 7 kl – 9 kl kõne eesti keel, inglise keel

4). Narva Paju koolis lihtsustatud õppekava järgi õpetatakse eesti keelt kui teist keelt alates kolmandast klassist. **Lisaks keeletundidele on soovitatav õpetada eesti keelt teise keelena lõimituna teiste õppeainetega – st toimub praktiline kõnearendus (õppetöö valdavalt eesti keeles) näiteks kunsti-, tööõpetuse ja kehalise kasvatuse tundides.**

(10) Narva Paju koolis lihtsustatud õppekava järgi ei õpetata võõrkeelt.

(11) Lihtsustatud õppel olevatele õpilastele võib kohaldada punktis 6 toodud tunnijaotusplaani erinevat tunnijaotusplaani (sealhulgas liita ja ümber kujundada õppeaineid), välja arvatud tööõpetuse osas. Sealjuures tuleb tagada õpilastele võimalused lisaga kehtestatud lihtsustatud õppe õpitulemuste saavutamiseks järgmiselt:

- 1) 1.–2. klassi õpitulemused hiljemalt 2. klassi lõpuks;
- 2) 3.–5. klassi õpitulemused hiljemalt 5. klassi lõpuks;
- 3) 6.–7. klassi õpitulemused 7. klassi lõpuks;
- 4) 8.–9. klassi õpitulemused põhikooli lõpuks.

(12) Väikeklassis võib kooli õppekavas muuta tunnijaotusplaani, näha ette vähendatud või asendatud õpitulemused sätestatud taotletavate õpitulemustega ja vähendatud õppekoormuse, kuid mitte alla 20 õppetundi õppenädalas.

Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted

§ 14. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted

(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

1). Arvestades lihtsustatud õppe õpilaste teadmiste omandamise võimekust, on põhikooli riikliku õppekava läbivaid teemasid kohandatud ja muudetud (VV määrus 16.12.2010 nr 182 „Põhikooli riiklik lihtsustatud õppekava“ (lihtsustatud õpe - lisa 1, toimetulekuõpe - lisa 2).

(2) Läbivate teemade õpe realiseerub:

- 1) **õppekeskkonna korralduses** – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) **aineõppes** – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) **valikainete valikul** – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) **klassi- ja koolivälises tegevuses** – huviringide tegevuses, erinevate partnerlus- ja projektitegevuste korraldamisel või nendes osalemisel arvestatakse läbivate teemade taotlustega.

(3) Õppe- ja kasvatusetegevuses käsitletavat läbivad teemad on järgmised:

1). Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ kava lihtsustatud õppes

1.-5. klassis. Läbiva teema käsitlemine aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ametid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

6.-7. klassis. Läbiva teema käsitlemine keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

8.-9. klassis. Läbiva teema käsitlemine keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpeid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

2). Läbiva teema „Keskond ja jätkusuutlik areng“ kava lihtsustatud õppes

1.-5. klassis. Läbiva teema käsitlemine tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatusetegevuste kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

6.-7. klassis. Läbiva teema käsitlemine keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

8.-9. klassis. Läbiva teema käsitlemine keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui tervik-süsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest.

Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

3). Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ kava lihtsustatud õppes

1.-5. klassis. Läbiva teema käsitlemisel on peamiseks eesmärgiks saada erinevates tegevustes aktiivse osalemise ja koostöö kogemusi. Selleks suunatakse õpilasi aktiivselt osalema ühistegevuste (klassi ja kooli tasandil) planeerimisel ja läbiviimisel; osalema kodukandi noorteühingute (jt vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmade) tegevustes.

6.-7. klassis. Läbiva teema käsitlemisel on oluline toetada õpilaste initsiatiivi ning pakkuda neile võimalusi ja abi ühisalgatusteks, ühiste otsuste tegemiseks. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilastele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

8.-9. klassis. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõukohastele probleemidele loomulisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust. Tähtis on tutvustada-selgitada riigi demokraatliku valitsemise korraldust ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalusi kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilastele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning neid julgustatakse neis tegevustes osalema.

4). Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ kava lihtsustatud õppes

1.-5. klassis. Läbiva teema käsitlemisel on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatusena kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

6.-7. klassis. Läbiva teema käsitlemisel on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

8.-9. klassis. Läbiva teema käsitlemisel on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

5). Läbiva teema „Teabekeskond“ kava lihtsustatud õppes

1.-5. klassis. Läbiva teema käsitlemisel on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete/tööjuhiste sisu nii suuliselt (1.-2. kl) kui kirjalikult (3.-5. kl) esitatult. Samuti õpib õpilane (õpetaja abiga) mõistma suhtluspartnerite strateegiaid (nt meelitamine, ähvardamine jne) ning eesmärgi ehk kavatsusi (3.-5. kl). Teabe hankimisel (sh internetist) on olulisel kohal õpetada lapsi eristama meelelahutust ja

informatsiooni kogumist, eristama olulisi teateid ebaolulistest. Osaledes erinevates suhtlussituatsioonides (sh rollimängudes) harjub õpilane edastama teavet nii eakaaslastele kui täiskasvanutele (arvestades ühiskonnas aktsepteeritavaid käitumisreegleid ja isiklikku turvalisust).

Läbiva teema rõhuasetused toetavad inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisuskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

6.-7. klassis. Läbiva teema käsitlemisel on jätkuvalt käsitluse keskmes igapäevane teabekeskond. Lisaks sellele on olulisel kohal avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Õpilane harjub lugema, kuulama ja mõistma uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

8.-9. klassis. Läbiva teema käsitlemisel õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväarsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

6). Läbiva teema „Teabekeskond“ kava toimetulekuõppes

6.-7. klassis. Läbiva teema käsitlemisel on jätkuvalt käsitluse keskmes igapäevane teabekeskond. Lisaks sellele on olulisel kohal avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Õpilane harjub lugema, kuulama ja mõistma uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

8.-9. klassis. Läbiva teema käsitlemisel õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväarsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

7). Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ kava lihtsustatud õppes

1.-5. klassis. Läbiva teema käsitlemisel õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid. Selleks sooritatakse arvuti abil erinevaid taju- ja kõnearenduslikke ülesandeid, vormistatakse arvutiga loovtöid jms. Soovitav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.

6.-7. klassis. Läbiva teema käsitlemine põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

8.-9. klassis. Läbiva teema käsitlemine kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel loimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on 8.-9. klassis soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

8). Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ kava lihtsustatud õppes

1.-5. klassis. Läbiva teema käsitlemisel pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seondult tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse tervise aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusi oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk näitlikustatud vestlustel, õppejuttude kuulamisel/lugemisel ning ühisanalüüsil/-arutelul, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

6.-7. klassis. Läbiva teema käsitlemisel pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

8.-9. klassis. Läbiva teema käsitlemisel pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

9). Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus“ kava lihtsustatud õppes

1.-5. klassis. Läbiva teema käsitlemisel on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

6.-7. klassis. Läbiva teema käsitlemisega teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelsi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbelsi normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamusi. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelsi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

8.-9. klassis. Läbiva teema käsitlemine toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbelsi normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtme. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelsuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas

eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgsemalt.

§ 15. HINDAMINE

Lihtsustatud õppes kohaldatakse hindamisel Narva Paju Kooli õppekavas hindamise kohta sätestatud.

§ 16. Õpilase täiendavale õppetööle ja klassikursust kordama jätmise

- (1) Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu.
- (2) Täiendavale õppetööle ei jäeta toimetuleku- ja hooldusõppe õppekava järgi õppivaid õpilasi.
- (3) Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
- (4) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt veerandihinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
- (5) Täiendavale õppetööle jäetakse õpilane viieks õppepäevaks õppenõukogu poolt määratud ajal kuni 31. augustini. Õppepäeva pikkus on kuni neli õppetundi.
- (6) Täiendavale õppetööle jäetud õpilane täidab õpetaja juhendamisel õppeülesandeid ainevaldkonnas, milles tema teadmised ja oskused ei vastanud nõutavale tasemele.
- (7) Täiendava õppetöö tulemusi kontrollib ja hindab aineõpetaja. Hinded kantakse klassipäevikusse täiendava õppetöö lehele.
- (8) Aastahinne pannakse välja pärast täiendavat õppetööd, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- (9) Kui täiendavale õppetööle jäetud õpilane ei soorita täiendavat õppetööd, viiakse ta õppenõukogu otsusega üle järgmisse klassi.
- (10) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppivaid õpilasi ei jäeta klassikursust kordama.

§ 17. Põhikooli lõpetamine

- (1) Lihtsustatud õppes väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel põhikooli lõputunnistus õpilasele, kelle viimased aastahinded kõikides õppeainetes on vähemalt „rahuldavad” ning kes on sooritanud kolm koolieksamit.
- (2) Põhikooli lõpetamisel sooritatavad koolieksamid on järgmised:
 - Eesti keel kui teine keel
 - Matemaatika
 - Üks kohustuslikest õppeainetest (kooli poolt valitud)

(3) Kooli valitud eksami õppeaine ja vormi määrab kooli direktor ning teeb selle põhikoolilõpetajale ja tema seaduslikule esindajale teatavaks hiljemalt jooksva õppeaasta 1. veebruariks.

(4) Õppenõukogu otsusel võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud taotluse põhjal anda põhikooli lõputunnistuse ka lihtsustatud õppes õppivale õpilasele, kellel on:

- 1) „nõrk” või „puudulik” lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne ühes õppeaines;
- 2) „nõrk” või „puudulik” lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne kahes õppeaines.

§ 18. Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamise korraldus

(1) Paju Kooli õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise toimub kooli kodukorra alusel.

1) Perioodilisus

- Iga aasta alguses täpsustab klassijuhataja lapsevanematega kättesaadavad sidevahendid, tehes vastavat märget klassi nimekirjas.
- Aasta alguses teavitab klassijuhataja õpilasi (lapsevanemate esimesel koosolekul - lapsevanemaid) info saamise võimalikest vahendeist (vt p 2); spetsialistide (sotsiaaltöötaja, psühholoogi, logopeedi) poolse nõustamise saamise võimalusest (vt kooli lehekülge), vastavalt nende poolt pakutud ajakavale. Teavet täiendava nõustamise kohta võib lapsevanem telefoni teel kokku leppida spetsialistiga.
- Kolm nädalat enne õppeveerandi lõppu teavitab klassijuhataja lapsevanemaid ja õpilasi veerandi eeltulemustest kokkulepitud sidevahendite kaudu (probleemide olemasolu korral õpilaste puhul – vajadusel).
- Iga päev – kõigist jooksvaist muudatustest kooli kodukorras (kooli üritused, muudatused tunniplaanis, töö kuukava, kontrolltööde ajakava) kokkulepitud sidevahendite kaudu.

2) Vormid: isiklik kohtumine (arendavad vestlused, nõustamised), lapsevanemate koosolek, päevik, klassitunnistus, e-kool, kooli lehekülg, infotahvel, telefonikõne, kiri

Kes teavitab:

Teavitamist teostavad klassijuhataja, sotsiaalpedagoog, kooli administratsioon.

Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase *käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt neli korda õppeaastas kooli õppekavas kehtestatud korras.*

§ 19. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

(1) Toimetulekuõppe põhiülesanne on toetada mõõduka intellektipuudega õpilase arengut ning tema kujunemist Eesti kodanikuks, kes tuleb eluga toime tuttavates tingimustes, teeb võimetekohast praktilist tööd ja teab oma kuulumisest oma rahva ja Eesti kodanike hulka.

(2). Toimetulekuõppe üldeesmärk on aidata kujuneda isiksusel, kes vastavalt oma võimetele:

- 1) teadvustab ennast (MINA) ja kaasinimesi (MINA–MEIE–TEISED), on teadlik nende erisuste ja eri kultuuride võimalikkusest, eristab kuuluvust OMA–VÕÕRAS–ÜHINE;
- 2) suhtub positiivselt iseendasse, oma perekonda, kaaslastesse ja kodumaasse, järgib võimetekohaselt õigusnorme, hoidub vägivallast;
- 3) järgib võimetekohaselt oma tervise ja looduse hoidmise põhimõtteid;
- 4) orienteerub keskkonnas ja igapäevastes toimingutes, tegutseb tuttavates situatsioonides, hoidub teadaolevatest ohtudest ja küsib vajaduse korral abi;
- 5) valdab järgmisi elementaarskusi: vaatlemine, kuulamine;
- 6) mõistab talle suunatud kohandatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid;
- 7) väljendab arusaadavalt oma soove/vajadusi omandatud keeleüksuste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- 8) tuleb toime võimetele vastavate lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisülesannetega;
- 9) mõistab töö vajalikkust, valdab baasoskusi, suudab tööaja jooksul alluda töödistsipliinile;
- 10) teeb jõukohast tööd, on valmis jätkuõppeks.

§ 20. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

(1) Toimetulekuõppes lähtutakse põhimõtetest, mille kohaselt igapäev peab olema võimalus saada haridust vastavalt oma võimetele. Õppekorralduses ja õppesisu valikul lähtutakse iga õpilase arengutasemest valdkonniti, arvestatakse õpilaste potentsiaalseid võimeid ja teisi individuaalseid iseärasusi.

(2) Toimetulekuõppes ja igapäevastes koolisuhetes peetakse oluliseks samu humanistlikke seisukohti, mida püstitab põhikooli riiklik õppekava. Enam pööratakse tähelepanu oma võimaluste ja piirangute teadvustamisele, sallivusele erinevuste suhtes ning kaaslaste erivajaduse mõistmisele.

(3) Õppekava taotleb iga õpilase arengu toetamist: lapse arengupuute ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Arendamine toimub iga lapse arengutaseme ja arenguvõimaluste hindamise alusel.

Õppetöö kavandamisel arvestatakse nii klassi tervikuna, puude struktuurist tulenevaid õpilasarühmi klassis kui ka iga õpilast individuaalselt. Õppeülesanded valitakse õpilase potentsiaalset arenguvalda arvestades: need nõuavad pingutust, kuid abi korral on jõukohased. Arendamist vajavad toimetulekuõppel oleva õpilase psüühika, isiksuseomadused ning tegevusvaldkonnad: tunnetustegevus (tähelepanu, tajus, mälu, mõtlemine); suhtlemisvahendid ja suhtlemine; tunde- ja tahtevald; psühhomotoorika; hinnangud ja hoiakud jne. Õpetamise tulemusel kujunevad ajus kompensatsioonimehhanismid – muutub ja täiustub kahjustatud (alaarenenud) funktsionaal-2

süsteemide talitlus, hakkavad arenema mõned puuduvad süsteemid. Eesmärk on kujundada organismi funktsioonid võimalikult iseseisvaks toimetulekuks sotsiaalses keskkonnas. Üldised arengueesmärgid konkretiseeritakse kooli õppekavas arengu- ja tegevusvaldkondade kaupa, individuaalseid kajastavad individuaalsed õppekavad, mille koostamisel arvestatakse ka isiklike rehabilitatsiooniplaane.

(4) Õpetamine ja kasvatamine toimub jõukohase praktilise tegevuse protsessis, millega kaasneb õpilastele mõistetav verbaalne teave. Eesmärk on, et õpilased omandaksid jõukohased praktilised oskused ja selleks vajalikud minimaalsed teadmised igapäevastes korduvates situatsioonides toimetulekuks. Oskused konkretiseeritakse õpitulemustes, mis on kooli õppekavas ainekavade koostamise aluseks. Elus toimetuleku oskuste kujundamisel on olulisemad elu- ja toimetulekuõpe ning tööõpe (kunst ja käeline tegevus). Toimetuleku eelduseks oleva motoorika arendamine toimub peamiselt rütmika ja kehalise kasvatuse tundides, pikapäevarühmas ning klassi- ja koolivälises tegevuses.

Oma ja teiste tegevust, sh käitumisele võimalikult adekvaatse hinnangu andmist, kujundatakse pidevalt, rõhutatakse positiivset ja suunatakse otsima eksimuse parandamise võimalusi.

(5) Õppimine toimub võimalikult reaalses keskkonnas. Toimetulekuõpe suunab õpilast täitma korduvates situatsioonides praktilisi ülesandeid koostegevuses ja eeskujuga järgi, rakendama omandatud oskusi näidise ja lihtsa suulise korralduse alusel. Õpilased võtavad võimete kohaselt osa oma tegevuse kavandamisest ja tulemuse hindamisest.

Õpilase tähelepanu tuleb lõpptulemuse saavutamiseks suunata iga osatoiminguga tähtsusele.

Õpilaste aktiveerimine eeldab nende psüühilisele arengule vastavate tegevuste valikut, jõukohast õpitegevust, konkreetset ja arusaadavat eesmärgiseadet, õpilaste tegevuse pidevat stimuleerimist ja edusammudele hinnangu andmist. Tähtsustatakse õpilase huvi kujundamist võimalikult iseseisvalt tegutsemiseks.

(6) Oluline on õpetaja ja õpilase positiivne ühistegevus, õpilase tegevus potentsiaalses arenguvallas, abi täpne reguleerimine. Õpioskuste kujundamist soodustavad kõigi pedagoogide ja lastevanemate ühised nõudmised ja samalaadne abi. Toimingute struktuuri omandamine toimub minimaalsete tegevussammude ja osaoskuste kaupa, omandatud osatoimingud ühendatakse ahelaks.

(7) Kooli õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse konkreetse kooli ja klassi õpilastega. Tähtis on koostöö eripedagoogide, õpetajate, lapsevanematega, kutseõppe korraldajatega, valla või linna esindajatega ning vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli.

(8) Praktilise tegevuse baasil areneb suhtlemine ja kogemustele (mälu kujutlustele) toetuv vaimne tegevus, kujunevad tunnetustegevuse elementaarsed oskused.

(9) Õppe- ja kasvatusprotsessi käigus õpivad õpilased oma võimetele vastavalt:

- 1) kasutama olemasolevaid teadmisi ja oskusi varieeruvates tingimustes;
- 2) küsima ja uusi oskusi omandama;
- 3) tegutsema;
- 4) kasutama oma kaemuslik-kujundilist intellekti, reguleerima emotsioone lähtuvalt oma intellekti arengust;
- 5) konstrueerima eeskujuga näidise alusel;
- 6) võrdlema oma tegevuse tulemust etaloniga;
- 7) õppima koostegevuses või juhendatult koos teistega, õppima jälgima kaaslaste ja oma tegevust ning hindama resultaati;

8) lahendama praktilisi probleeme ja tegema valikuid.

§ 21. ÕPPE JA KASVATUSE RÕHUASETUSED NING TAOTLETAVAD PÄDEVUSED

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I arengutasemel

(1) Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, mille baasil areneb tegevusaktide äratundmine ning kaemuslik-praktiline mõtlemine. Tunnetustegevuse arendamiseks on vajalik tahtmatu tähelepanu väline suunamine. Tajude arendamine. Objekti tunnuste suunatud märkamine eri meeltega; esemete eristamine taustast; tajuvälja laiendamine; objekti ja graafiliste kujutiste rühmitamine 1–2 tajutava tunnuse alusel; ruumisuhete (*all, peal, ees, taga, kõrval*) ja ajasuhete (*samal ajal, enne, pärast*) tajumine.

(2) Mälu. Varem tajutud objektide ja tegevusaktide äratundmine; toimingute sooritamine vahetult eelnevalt tajutud näidise järgi; seoste tegevus – objekt – tunnus, keeleüksus – alternatiivvahendid kujundamine. Töömälu mahu arendamine (kuni 4 üksust); mälu kujutluste aktiveerimine verbaalsete ja mitteverbaalsete signaalide abil. Objektide paigutuse taastamine varem tajutu põhjal.

(3) Mõtlemine. Kaemuslik-praktiline mõtlemine: ülesannete täitmine tajuväljas olevaid abivahendeid kasutades, rühmitamine tajutavate tunnuste alusel, rühmade koostise muutmine.

(4) Motoorika. Tunnetusprotsesside ja tegevuse eelduseks on motoorika areng: passiivsed liigutused, liigutuste sooritamine imiteerimise, näidise ja instruksiooni järgi, omandatud liigutusstereotüüpide rakendamine tegevuses eneseteenindamiseks. Silma ja käe liigutuste koordineerimine, objektide jälgimine, liigutuste rütmi ja tempo muutmine. Elementaarset vaimset tegevust reguleeritakse liigutuste abil.

Õpetuse põhitaotluseks on õppimiseks vajalike alusoskuste omandamine koostegevuse ja matkimise tasandil:

- 1) kontakt erisuguseid vahendeid kasutades: kontakti astumine, kontaktis osalemine, kontakti kestuse pikendamine;
- 2) adekvaatne reageerimine arusaadavatele korraldustele;
- 3) lülitumine praktilisse tegevusse ning ümberlülitumine ühelt tegevuselt teisele;
- 4) oma välimuse ja õppevahendite korrashoid;
- 5) baaslausungite moodustamine ja/või alternatiivsete suhtlusvahendite situatiivne kasutamine.

(5) Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel. MINA kui osaleja praktilises tegevuses ja suunatud esemelises mängus kontaktile ja koostegevusele täiskasvanuga (pedagoogiga).

(6) Õppetöös rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi, õpilaste tegevust verbaliseerib pedagoog.

(7) Õpilaste võimed on erinevad. Seetõttu varieeritakse õppeülesandeid, materjali keerukust, abi osakaalu ja oskuse omandamiseks kuluvat aega vastavalt laste individuaalsetele iseärasustele.

(8) Väärtuskasvatuse seisukohalt hinnatakse tegevusakte põhimõttel ÕIGE-VALE, õpitegevust ja käitumisakte motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Tegevuses osalemisele antakse positiivne hinnang. Kujundatakse tegevuse TAHAN-motiivi.

(9) Oluline on õpetada õpilasi oma põhivajaduste rahuldamisel toime tulema ilma lähedase täiskasvanu abita.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II arengutasemel

(10) Juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, suureneb mälu kujutluste osakaal vaimses ja praktilises tegevuses. Areneb kaemuslik-praktiline mõtlemine lõimunult kujundiliste elementidega. Tunnetustegevuse arendamiseks on vajalik tähelepanu suunamine eri vahenditega (sh visuaalsed orientiirid), tähelepanu kestuse pikendamine, motoorne aktiveerimine.

(11) Tajude arendamine. Tunnuste ja osade märkamine, võrdlemine, sama objekti või graafilise kujutise äratundmine eri asendis, taustal, eri meeltega. Oluliste/tüüpiliste ja juhuslike tunnuste eristamine. Terviku moodustamine osadest. Osatoimingute järjestuse tajumine tegevusaktis. Erisuunaliste ruumisuhete (sh vasakul/paremal) tajumine. Ajasuhete (sündmuste järjestuse) tajumine. (12) Mälu. Tuttavate objektide graafiliste kujutiste ja toimingute äratundmine varieeruvates tingimustes. Stereotüüpsete toimingute sooritamine tuttavates situatsioonides. Kujutluste aktiveerimine verbaalse-alternatiivse teabe alusel. Töömälu mahu arendamine (kuni 5 üksust), üksuste/sümbolite järjestuse säilitamine. Kujutluste verbaliseerimine suunatult.

(13) Mõtlemine. Kaemuslik-praktiline mõtlemine lõimunult kujundiliste elementidega: abivahendite otsimine ja kasutamine, ülesande täitmine variatiivsetes tingimustes. Terviku moodustamine osadest. Õpiülesannete täitmine praktiliselt ja materialiseeritult. Variatiivne rühmitamine suunatult: varieeritakse objekte, objektide arvu, rühmitamisalust.

(14) Motoorika. Erisuunalised liigutused. Liigutuste ahela sooritamine mälu kujutlustele toetudes kaasneva instruksiooni järgi (vajaduse korral imiteerimine). Eri kehaosade motoorika koordineerimine. Peenliigutuste arendamine. Liigutuste sooritamise verbaliseerimine (pedagoog – õpilane). Sobimatute liigutusstereotüüpide asendamine.

(15) Põhitaotlus on kujundada baasoskuste harjumuslik sooritamine, arendamist vajab tegevusega kaasnev suhtlemine (tegevusele ärgitamine, protsessi suunamine, tulemuse sõnastamine), oma tegevuse suunatud elementaarne kommenteerimine.

(16) Rõhuasetus on oma MINA teadvustamisel, õppekavaterviku kujundamise aluseks on suhted MINA/MEIE ja MINA/ÕPILANE.

(17) Kõne. Baassõnavara arendamine, situatiivse dialoogi harjutamine, etiketisuhtlemine. 2–3 lausungi tähenduse seostamine. Kohandatud lühitekstide tähenduse mõistmine (vajaduse korral kaasneb visuaalne näitlikkus). Mõnest lausungist koosneva teksti loomine (abiga).

(18) Õppetöös rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Õpilane hakkab oma tegevust elementaarselt kommenteerima, kasutades suunatult verbaalseid või alternatiivseid vahendeid. Õpetamine muutub ainekeskseks.

(19) Õpilaste võimed on erinevad. Seetõttu varieeritakse õppeülesandeid, materjali keerukust, abi osakaalu ja oskuse omandamiseks kuluvat aega vastavalt laste individuaalsetele iseärasustele.

(20) Elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse kujundamine.

Väärtuskasvatuse seisukohalt hinnatakse tegevusakte põhimõttel ÕIGE – VALE, MEELDIB – EI MEELDI. Õpitegevust ja käitumisakte motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Antakse positiivne hinnang tegevuses osalemisele. Vähendatakse negatiivsete hoiakute mõju. Kujundatakse TAHAN-motiivi kõrvale positiivse hinnangu abil PEAB-motiivi. Võimaldatakse valikuid.

(21). Oluline on õpetada õpilast tuttavas situatsioonis jõukohaste ülesannetega võimalikult iseseisvalt toime tulema ja abiga ka keerukamates olukordades hakkama saama (varieeruv situatsioon, vahendid). Tehakse algust lihtsa töö oskuste õpetamise ning harjutamisega.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III arengutasemel

(22) Tunnetustegevuses kasvab märgatavalt mälu roll ja kujuneb osaliselt kaemuslik-kujundiline mõtlemine, mis võimaldab ette kujutada tegevust tuttavas situatsioonis. Tähelepanu hoidmist soodustab harjumustele toetuv tegevus.

(23) Tajude arendamine. Aja ja ruumi analüütiline tajumine samal ajal eri meeltega, tuttavate objektide ja sündmuste mitmetele tunnustele ja mälule toetuv (simultaanne) tajumine, kogemustele toetuv stseenide ja lihtsate stsenaariumite analüütiline tajumine (jälgitav sündmus, pilt, pildiseeria, tekst).

(24) Mälu. Tuttavate objektide graafiliste kujutiste valikuline äratundmine ja meenutamine ülesandest lähtuvalt. Kogemuste ja esitatud teabe eristamine. Mälukujutluste konkretiseerimine ja uute seoste loomine täiendava teabe abil.

Stereotüüpsete tegevusaktide variatiivsuse kujundamine, juhuslike/stereotüüpsete assotsiatsioonide pidurdamine. Lühikese ja arusaadava instruksiooni säilitamine mälus ja selle arvestamine toimingut sooritades. Kujutluste verbaliseerimine, graafiline kujutamine.

(25) Mõtlemine. Kaemuslik-praktilisele mõtlemisele lisandub osaliselt kaemuslik-kujundiline mõtlemine, mis võimaldab ülesannete täitmist kujutlustele toetudes. Vajalike abivahendite valimine või valmistamine. Õppeülesannete täitmine, toetudes isiklikele kogemustele ja eri meeltega tajutavatele vahenditele (sh kõnele).

Rühmitamine 2–3 üldistustasandil, allrühmade moodustamine.

Elementaarsete põhjus-tagajärg-seoste teadvustamine praktilises tegevuses.

(26) Motoorika. Praktiliseks tööks vajalike liigutuste omandamine (spetsiifika sõltuvalt tegevusest). Liigutusstereotüüpide kujundamine sõltuvalt tegevusest, varieerimine sõltuvalt tingimustest. Liigutuste teadlik järjestamine, lähtudes osatoimingute ahelast. Põhitaotlus on võimalikult iseseisev toimetulek igapäevases elus ja õpitud tegevustes. Õppekavateraviku kujundamise aluseks on MINA/MEIE suhted kodukoha ja tegevusega.

(27) Baas- ja vähe laiendatud lausungi mõistmine ja kasutamine suhtlemisel. Suuliste ja kirjalike kohandatud lühitekstide mõistmine. Oma tegevuse ja tajutud sündmuse sõnastamine lühitekstina, täiendava teabe lisamine küsimustele vastates.

Täiendava teabe vajadusest ja puudulikust mõistmisest teatamine. Õpitud suhtlemisstrateegiatega rakendamine. Situatsioonile vastav rollisuhtlemine. Väljendite mõningane varieerimine, ütluse pragmaatilise tähenduse tuletamine situatsioonis.

(28) Õppetöös rakendatakse jätkuvalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse valdavalt praktilisi tegevusi, õpilast suunatakse oma tegevust kommenteerima verbaalselt ja/või alternatiivsete vahenditega.

(29). Õpilaste võimed on erinevad. Seetõttu varieeritakse õppeülesandeid, materjali keerukust, abi osakaalu ja oskuse omandamiseks kuluvat aega vastavalt laste individuaalsetele iseärasustele.

(30) Elementaarse lugemis-, kirjutamis-, arvutamise- ja mõtlemisoskuse kujundamine ja oskuste kasutamine tegevuses.

(31) Väärtuskasvatuse seisukohalt hinnatakse tegevusakte põhimõttel ÕIGE – VALE, MEELDIB – EI MEELDI. Motiivi ja eesmärgi seose teadvustamine: TAHAN – TEEN; PEAB / ON VAJA – TEEN; TAHAN – EI TOHI – EI TEE. PEAB-motiivi kõrvale VAJA-motiivi kujundamine positiivse hinnangu abil lähtuvalt eesmärgist või tulemuse teadvustamisest.

(32) Oluline on õpetada õpilast võimalikult iseseisvalt toime tulema. Kujundatakse lihtsa töö oskusi:

- 1) omandatud toimingute rakendamine ahelana, osaliselt muutuvates tingimustes;
- 2) toimingute suunatud planeerimine, teabe otsimine sõltuvalt ülesandest (pilt, plaan, lühitekst);
- 3) töövahendite ja materjali sobivuse hindamine;

- 4) kujutluse loomine tulemustest – osatoimingute ning vahendite valik ja järjestamine;
- 5) suunatud enesekontroll: osatoimingute/operatsioonide järjestus ja tulemused, toimingu tulemus (võrdlemine näidisega).

(33).Taotletavad pädevused

	I arengutasemel I arengutaseme lõpuks õpilane:	II arengutasemel II arengutaseme lõpuks õpilane:	III arengutasemel III arengutaseme lõpuks õpilane:
Väärtuspädevus	* hindab tuttavaid tegevusakte ÕIGE – VALE põhimõttel;	* hindab tuttavaid tegevusakte põhimõttel ÕIGE – VALE, MEELDIB – EI MEELDI	* hindab tuttavaid tegevusakte põhimõttel ÕIGE – VALE, MEELDIB – EI MEELDI
Enesemääratluspädevus	* tunneb ära oma asjad;	* sooritab eneseteeninduse toimingud vastavalt omandatud kogemusele. * teadvustab oma rolli ühistegevuses osalejana;	* teadvustab oma rolli tegevuses;
Õpipädevus	* sooritab tegevusakte lihtsate lühikeste verbaalsete või alternatiivsete vahenditega esitatud korralduste alusel koostegevuses ja eeskuju järgi, sooritab omandatud tegevusakte iseseisvalt; * tunneb enamasti ära õpitud märgid või sümbolid objektide, sündmuste ja tegevuste tähistamiseks; * säilitab õppeülesannete täitmise ajal suunatult tähelepanu (kuni 3 min); * säilitab töömälus 2–3 objekti järjestuse; * sooritab liigutusi eeskuju järgi, muutes liigutuste rütmi ja tempot; koordineerib silma ja käe koostööd; jälgib liikuvat objekti	valib tegevusakti eesmärgist lähtuvalt sobivaid vahendeid; * tunneb ära ja kasutab õpitud märke või sümboleid, sh tähti ja numbreid; suudab luua seost objekt – pilt – keeleüksus; * säilitab õppeülesannete täitmise ajal tähelepanu (kuni 5 min); * säilitab töömälus kuni 5 objekti järjestuse; * sooritab erisuunalisi liigutusi ja liigutuste stereotüüpset ahelat mälukujutlustele toetudes, suudab koordineerida eri kehaosade mootorikat;	* suudab tegevusakti eesmärgist lähtuvalt valida, ise teha ja kasutada sobivaid vahendeid variatiivsetes tingimustes; * tunneb ära ja kasutab õpitud märke või sümboleid, sh tähti ja numbreid; suudab luua seost objekt – pilt – skeem – keeleüksus; * suudab jõukohaste õppe- ja tööülesannete täitmise ajal olukorrast sõltuvalt tähelepanu ümber lülitada ja säilitada; * säilitab töömälus kuni 5 objekti järjestuse; * sooritab praktiliseks tööks vajalikke liigutusi ja suudab neid varieerida sõltuvalt tingimustest; * rakendab omandatud toiminguid ahelana (sh osaliselt muutuvates tingimustes);

Sotsiaalne pädevus	<ul style="list-style-type: none"> * meeldetuletamisel kasutab õpitud käitumismalle tuttavates situatsioonides; * oskab tuttavates situatsioonides märgata ohtlikke olukordi ja hoidub neist; 	<ul style="list-style-type: none"> * valib tuttavates situatsioonides käitumiseks sobivaid õpitud käitumismalle; * suudab tuttavates situatsioonides ohtu ette kujutada ning ohule adekvaatselt reageerida; 	<ul style="list-style-type: none"> * oskab tuttavates situatsioonides valida sobivat käitumismalli, lähtudes motiividest TAHAN – ON VAJA – PEAB ja reeglitest TOHIB – EI TOHI; *s uudab ette kujutada ohtlikke situatioone, neid vältida ja ohule adekvaatselt reageerida;
Suhtluspädevus	<ul style="list-style-type: none"> * otsib kontakti täiskasvanute ja kaaslastega; * väljendab oma põhivajadusi ja soove lihtsate keeleliste või alternatiivsete vahenditega (sõnad, baaslausungid); * reageerib arusaadavatele/täidab lühikesi ja arusaadavaid korraldusi harjumuspäraselt tegutsedes, kommenteerib suunatult tegevust (mida teeb?, mida?, millega?, kus?); korraldustele adekvaatselt, vastab arusaadavatele repliikidele keelelisi või alternatiivseid vahendeid kasutades; 	<ul style="list-style-type: none"> * oskab astuda kontakti täiskasvanute ja kaaslastega; * väljendab arusaadavalt oma põhivajadusi ja soove ning küsib teistelt abi, kasutades keelelisi või alternatiivseid vahendeid; * täidab lühikesi ja arusaadavaid korraldusi harjumuspäraselt tegutsedes, kommenteerib suunatult tegevust (mida teeb?, mida?, millega?, kus?); 	<ul style="list-style-type: none"> oskab suhelda tuttavas situatsioonis vastavalt rollile nii täiskasvanute kui ka kaaslastega; * väljendab oma vajadusi ja soove, arvestades etiketisuhtlemist ja tuttavaid käitumisreegleid, tal on kujunenud hoiak ja oskus teatada teabe puudulikust mõistmisest ja täiendava teabe vajadusest; * täidab arusaadavaid korraldusi, seostab mitteverbaalset ja verbaalset teavet, ühendab ja kasutab tegevuses (planeerimine, sooritamine, enesekontroll) verbaalset ja visuaalset teavet, kommenteerib tegevust ja tulemust;
Matemaatikapädevus	<ul style="list-style-type: none"> * eristab objekte tajutava tunnuse või funktsiooni järgi; tajub objektidevahelisi ruumisuhteid (all, peal, ees, taga, kõrval); * orienteerub 2–3 objekti vahelistes ruumisuhetes; * rühmitab objekte ja nende kujutisi tajutavate tunnuste alusel, sh 	<ul style="list-style-type: none"> * eristab tuttavaid objekte ja sündmusi, eristab olulisi tüüpilisi tunnuseid juhuslikest tunnustest, tunneb ära sama objekti eri taustal ja eri asendis; * teadvustab objekti asukohta ruumis teiste objektide suhtes; * orienteerub ööpäeva rütmiga 	<ul style="list-style-type: none"> * tunneb kirjelduste järgi ära ja kujutab ette tuttavaid objekte ja sündmusi; * teadvustab objekti asukohta ruumis, arvestab kahte parameetrit (all paremal, taga peal jne); * rühmitab objekte ja nende kujutisi tajutavate tunnuste alusel (sh

	<p>rühmitamise aluseid muutes; * orienteerub ööpäeva osades;</p>	<p>seotud tegevustes, teab nädalapäevade ja aastaegade järjestust;</p>	<p>rühmitamise objekte, nende hulka ja aluseid muutes); * suudab ligikaudu ette kujutada tuttava toimingu sooritamiseks kuluvat aega, orienteerub kellaajas vähemalt pooltunni täpsusega, seostab kalendrikuu ja aastaaja;</p>
Ettevõtlikkuspädevus	<p>oskab tuttava mänguasja või didaktilise vahendiga tegutseda vastavalt selle funktsioonile; * lahendab abiga tajuväljas olevaid abivahendeid kasutades arusaadavaid praktilisi ülesandeid nii tuttavates kui ka varieeruvates tingimustes;</p>	<p>* oskab didaktilise vahendi või tuttava tööriistaga tegutseda vastavalt selle funktsioonile; * lahendab arusaadavaid praktilisi ülesandeid nii tuttavates kui ka varieeruvates tingimustes tajuväljas olevaid abivahendeid kasutades; * varieeruvates tingimustes sooritab tuttavaid ja jõukohaseid tegevusakte iseseisvalt; * võrdleb suunatult oma töö resultaati näidisega;</p>	<p>* oskab didaktilise vahendi või tuttava tööriistaga tegutseda vastavalt selle funktsioonile ja tegevuse eesmärgist lähtudes; * valib (positiivne/negatiivne valik) või teeb ise vajalikke abivahendeid ning lahendab arusaadavaid praktilisi ülesandeid tajuväljas olevaid abivahendeid kasutades (sh tuttavates ja ka varieeruvates tingimustes); * sooritab ka varieeruvates tingimustes harjumuslikke tegevusakte iseseisvalt; * võrdleb oma töö resultaati näidisega.</p>

§ 22. ÕPPEKORRALDUS

(1) Toimetulekuõppel olevatele õpilastele koostatakse individuaalne õppekava, mille aluseks on arengutasemetes kirjeldatud tegevused ning teemad. Toimetulekuõppel olev õpilane liigub igal õppeaastal järgmisesse klassi, kuid õppesisu ja taotletavad pädevused valitakse vastavalt õpilase individuaalsele arengutasemele.

(2) Õppe ja kasvatuse ajakasutus (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg) määratakse kooli õppekavas, arvestades „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ sätestatud nõudeid õppeaasta pikkusele, õpilase suurima nädalakoormuse piiranguid ning punktis 10.6 toodud tunnijaotusplaani.

(3) Lapsevanema poolt hiljemalt 9. klassi esimesel poolaastal esitatud põhjendatud taotluse alusel võib õppenõukogu otsusega pikendada õpilase õppeaega kahe õppeaasta võrra kuni 32 nädalatunni ulatuses igal õppeaastal. Täiendavate õppeaastate kohustuslike ja valikainete kohta koostatakse jätkuvalt õpilasele individuaalne õppekava.

(4) I arengutasemel jaguneb õpetus tegevusvaldkondadeks, järgmistel tasemetel õppeaineteks, mis realiseeritakse üldõpetuse põhimõttel. Õpet traditsioonilise ainetunnina ei korraldata, vaid keskendutakse ainekavades märgitud tegevustele ja teemadele. Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli ekskursiooni või õppekäiguna.

(5) Õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks ja valikõppeaineteks. Valikõppeainete ja valitud tööõppe suunale koostab õpetaja ainekavad.

(6) Tunnijaotusplaani on järgmine:

Õppeained	Õppetunde nädalas									LA1	LA2
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.		
klass											
Elu- ja toimetulekuõpe	4	5	5	5	7	7	6	6	6		
Vene keel	4	5	6	6	6	6	6	6	6		
Matemaatika	2	3	4	4	5	5	4	4	4		
Kunst ja käeline tegevus	5	5	5	5	5	2	2	2	2		
Muusikaõpetus	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Tööõpetus						5	5	7	7		
Kehaline kasvatus	2	2	2	2	2	2	2	2	2		

Rütmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Valikõppeained							2	2	2	32	32
arvutiõpetus							1	1	1		
kõnearendamine							1	1	1		
Nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32	32	32

(7) Tööõppe ja valikainete sisu (näiteks keraamika, vitspunutiste tegemine jms) valitakse vastavalt kooli võimalustele ja lastevanemate ning õpilaste soovidele.

Tööõppe võib sisaldada tööpraktikat, mille sisu esitatakse kooli õppekavas.

(8) Toimetulekuõppel olevatele õpilastele võib kohaldada punktis 6 toodud tunnijaotusplaani erinevat tunnijaotusplaani, kuid vähendada ei tohi tööõppe mahtu. Erineva tunnijaotusplaani kohaldamisel võib õppeaineid liita ja ümber kujundada. Toimetulekuõppel olevale õpilasele, kes õpib klassis, kus õpe toimub põhikooli riikliku õppekava järgi, kehtestatakse erisused tunnijaotusplaanis individuaalse õppekavaga. Toimetulekuõppel olevate õpilaste klassis rakendatakse erisusi tunnijaotusplaanis hoolekogu nõusolekul ja see kehtestatakse kooli õppekavas.

(9) Õppematerjalid valitakse ja koostatakse toimetulekuõppe üldosa ja ainekavade sisu ning nõudeid arvestades. Arvestatakse mõõduka intellektipuudega vastavas vanuses lapse psüühika, tegevuse ja suhtlemise tüüpilisi iseärasusi, individuaalse võimekuse ja iseärasuste variatiivsust. Oluliseks tuleb pidada tajutava õppematerjali konkretiseerimise ja diferentseerimise võimalusi, mis loob baasi võimetele vastavaks rühmitamiseks. Kasutatakse arekeelseid tekste, graafilist materjali.

10) Õppeülesannete raskusastet reguleeritakse õpioskuse omandamise etappe ja õppematerjali sisulist keerukust arvestades.

Esitatakse võimalused õpitoimingu variatiivseks sooritamiseks: praktiliselt või materialiseeritult, visuaalselt, verbaalselt ja kombineeritult.

§ 23. HINDAMINE

(1) Õppimise potentsiaalne edukus sõltub toimetulekuõppes õppiva õpilase intellektipuude sügavusest ja lokaalsete anatoomiliste kahjustuste esinemisest, reaalne edukus aga tema individuaalseid iseärasusi arvestavast õpikeskkonnast. Õpilasel peab olema võimalus saada jõukohases töös võimetekohase osalemise ning töö tulemuse kohta konkreetne positiivne hinnang.

(2) Hindamine toimetulekuõppes toimub õpilasele koostatud individuaalse õppekava nõuete alusel. Õpieesmärkide saavutamise taset hinnatakse sõnaliste hinnangutega. Hindamisel kohaldatakse Narva Paju Kooli õppekavas hindamise kohta sätestatud.

(3) Hinnangu põhieesmärkidena kohaldatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ sätestatud eesmärgi, rõhutades seejuures, et hindamise eesmärgiks on:

- 1) motiveerida õpilasi õpiülesandeid sooritama ja märkama oma tulemuse vastavust näidisele või etalonile;
- 2) mõjutada õpilase võimalikult adekvaatse enesehinnangu kujunemist;

- 3) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja potentsiaalse arengu toetamisel;
- 4) anda õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanemale (eestkostjale, hooldajale) teavet õpilase arengudünaamikast.

(4) Õpilase arengut hinnatakse hinnangutega „tuleb toime“, „tuleb toime abiga“ ja „ei tule toime“.

Hinnangut „tuleb toime“ võib täpsustada hinnangutega „tuleb hästi toime“, „tuleb rahuldavalt toime“ või muul viisil.

Hinnangut „tuleb toime abiga“ võib täpsustada hinnangutega „tuleb toime sõnalise abiga“, „tuleb toime näidise või eeskuju järgi“, „tuleb toime koostegevuses“, „tuleb toime füüsilise abiga“ või muul viisil. Hinnang „ei tule toime“ viitab vajadusele muuta individuaalset õppekava ning seda ei kasutata kokkuvõtval hindamisel.

Kokkuvõttev hindamine

(5) Toimetuleku- ja hooldusõppe õpilase teadmistele ja oskustele antakse õppeveerandi lõpul kirjalikult kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid.

Õppeveerandite lõpul antud sõnaliste hinnangute alusel antakse enne õppeperioodi lõppu kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid kogu õppeperioodi kohta.

(6). Õpetaja teeb lapse arengu kohta iga päev märkmeid, hinnates õpilase tulemusi lähtuvalt samalaadsete õpiülesannete keerukusest. Märkmete alusel korrigeeritakse vajaduse korral individuaalset õppekava.

(7) Individuaalse õppekava (IÕK) rakendamise otsuses esitatakse:

- 1) õpilase nimi ja klass;
- 2) IÕK rakendamise põhjus;
- 3) erisused õppesisus ja õpitulemustes (klassi ainekavaga võrreldes);
- 4) õpilasele rakendatavad meetmed või õppe läbiviimise eritingimused;
- 5) õpitulemuste ja arengu hindamine;
- 6) IÕK rakendamise periood;
- 7) IÕK koostamise ja täitmise seotud isikud ja nende kohustused.

§ 24. Liikluskasvatuse õppe toimetulekuõppe I arengutasemel

Liikluskasvatuse sisu 1.-5. klassis / I arengutasemel on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.

(1). Liikluskasvatuse õppe pädevused 1.-5. klassis / I arengutasemel:

- 1) teab liiklusreegleid tänaval;
- 2) oskab valida tee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- 3) oskab peatuda, kuulata, vaadata, et ohutuses veendununa ületada sõidutee;
- 4) teab ohtusid oma kooliteel, oskab neid õpetaja abil ja piltide toel kirjeldada;
- 5) oskab käituda ühissõidukeis, neisse siseneda, neist väljuda ning sõiduteed

- 6) teab sõidukite ja jalakäijate liiklemise iseärasusi märjal, libedal ja lumisel teel;
- 7) teab jalgrattaga sõitmise reegleid, oskab valida sõitmiseks turvalist kohta;
- 8) teab turvavahendite (helkur jne) kasutamise vajalikkust ja oskab neid kasutada.

(2) Liikluskasvatuse õppe toimetulekuõppe II arengutasemel

Liikluskasvatuse sisu Liikluskasvatuse eesmärk on õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseendaturvalisust ning ohutut käitumist liikluses. Liiklusalaste teadmiste, oskuste, vilumuste loomine. Laste õpetamine reaalses liikluskeskkonnas.

(3) Liikluskasvatuse õppe pädevused 6.-7. klassis / II arengutasemel:

- 1) saab aru liiklusreeglite vajalikkusest;
- 2) teab ohtusid oma kooliteel, oskab neid kirjeldada ja põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- 3) oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, kiirust ja kaugust;
- 4) teab liiklustraumade põhjuseid;
- 5) teab liiklusmärkide tähendusi, tunneb neid liigeldes ära ja käitub vastavalt neile;
- 6) teab reguleerimata ristmiku ületamise reegleid nii jalakäija kui juhina (jalgratturina);
- 7) teab mõisteid sõiduki pidurdusteed, sõiduki peatumisteed; teab, mis mõjutab pidurdusteed (vihm, lumi, jää), oskab hinnata peatumisteeda pikkust erinevate kiiruste korral;
- 8) teab jalgrattasõidu eeskirju, oskab kasutada turvavahendeid.

(4) Liikluskasvatuse õppe toimetulekuõppe III arengutasemel

Liikluskasvatuse sisu Liikluskasvatuse sisuks on õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist, liiklusohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine.

(5) Liikluskasvatuse pädevused toimetulekuõppe III arengutasemel:

- 1) teab jalakäija ja sõitja kohustusi, oskab neid arvestada ja sellekohaselt käituda;
- 2) teab, kes on juht ning millised on tema kohustused ja õigused;
- 3) teab jalgratta- ja mopeedisõidu eeskirju ning oskab kasutada turvavahendeid nii jalakäija kui juhina;
- 4) oskab analüüsida erinevaid liiklusolukordi ning nende põhjuseid;
- 5) oskab tegutseda õnnetuste korral.

Narva Paju kooli lihtsustatud õppekava. HOOLDUSÕPE

§ 25. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

- (1) Hooldusõppe põhiülesanne on sügava ja raske intellektipuudega lapsel olemasolevate funktsioonide ja oskuste säilitamine ja arendamine, et tagada harjumuspärases keskkonnas tema potentsiaalile vastav järjest iseseisvam toimimine.
- (2) Arendamise eesmärk on aidata kujuneda kodanikul, kes vastavalt oma arengutasemele õpib tajuma oma keha, märkab ja oskab õpitud moel märku anda oma põhivajadustest ja soovidest ning oskab oma võimete piires neid kas iseseisvalt või abiga rahuldada; omandab ja oskab kasutada verbaalseid, mitteverbaalseid ja/või alternatiivseid kommunikatsioonivahendeid oma võimete piires.

§ 26. Hooldusõppe põhimõtted

- (1) Hooldusõppe taotleb õpilase puuduliku arengu korvamist valdkondade kaupa, arvestades õpilase individuaalset arengupotentsiaali. Arengupuute osaliseks vähendamiseks rakendatakse pedagoogiliste vahendite spetsiifilist süsteemi. Õppe- ja arendustegevuse käigus arendatakse ja/või kujundatakse puuduvaid ja/või lokaalsetest anatoomilistest kahjustustest sõltuvaid spetsiifilisi funktsionaalsüsteeme.
- (2) Õppeülesanded valitakse potentsiaalset arenguvalda arvestades: need sooritatakse vajaliku abiga, valdavalt koostegevuses. Praktilise tegevuse kaudu arendatakse lapse, eneseteenindamise oskusi, elementaarset tunnetustegevust ja suhtlemist, kujundatakse hoiakuid.
- (3) Individuaalsete õppekavade koostamisel arvestatakse ka isiklike rehabilitatsiooniplaane.
- (4) Arendamise ja õpetamise suunitlus on võimalikult iseseisev eneseteenindamine. Arendatakse orienteerumisoskust lähimas ümbruses, mootorikat, sensomotoorseid oskusi ning elementaarset suhtlemist, sh võimaluse korral kõnet.
- (5) Hooldusõppe suunab õpilast omandama eneseteeninduse elementaarseid oskusi, elus toimetuleku oskusi ning võimetekohast käitumist lähimas ümbruses ja sotsiaalses keskkonnas. Oluline on tegevuste harjutamine potentsiaalse arenguvalla piirides, abi võimalikult täpne reguleerimine. Oluline on harjutamine tuttavas keskkonnas, pedagoogide ja lastevanemate kooskõlastatud tegevuses.
- (6) Hooldusõppes toimub õpetamine tegevusvaldkondade kaupa ja toetub õpilase sensomotoorsele arengule (taju ja liigutuste seos). Harjutamine toimub minimaalsete tegevussammude/osaoskuste kaupa, omandatud osaoskusi rakendatakse ahelana. Õppimine toimub reaalses lähimas keskkonnas. Praktilise tegevuse baasil areneb suhtlemine ja kujunevad harjumused. Õpilased võtavad koostegevuses võimetekohaselt osa oma tegevuse jaoks vajalike vahendite valikust ja suudavad neid vähevarieeravas situatsioonis kasutada.
- (7) Õppe- ja arendusprotsessi käigus õpivad õpilased oma võimete ulatuses:
 - 1) tunnetama (ära tundma) ümbritsevat keskkonda ja tuttavas olukorras harjumuspäraselt käituma;
 - 2) andma märku oma vajadustest ja väljendama vähesel määral oma tundeid ümbritseva suhtes, eelistama positiivseid emotsioone;
 - 3) omandama lihtsaid oskusi või osaoskuste ahelaid tuttavas situatsioonis ja keskkonnas pideva korduva tegutsemise ja harjutamise tulemusel;
 - 4) sooritama omandatud toiminguid koostegevuses täiskasvanuga, positiivselt suhtuma abistaja tegevusse (suunamine, füüsiline abi);
 - 5) tegutsema koos juhendajaga, osalema toimingute sooritamisel vastavalt oma

sensomotoorsele arengule;

6) sooritama praktilisi valikuid vähevarieeruvates olukordades.

(8) Üldpädevuste kujundamine hooldusõppes

	I arengutasemel I arengutaseme lõpuks õpilane:	II arengutasemel II arengutaseme lõpuks õpilane:	III arengutasemel III arengutaseme lõpuks õpilane:
Väärtuspädevus	* märkab läheduses olevaid objekte; tunneb ära temaga tegelevad inimesed	* tajub objekte eri meeltega, märkab 2-3 eristavat tunnust	* tajub objekte eri meeltega, märkab eristavaid tunnuseid
Enesemääratluspädevus	* märkab talle suunatud kontaktipüüdlust, suudab adekvaatselt reageerida intonatsioonile, žestidele ja mõnele tuttavale sõnale stereotüüpsetes situatsioonides * sooritab stereotüüpeid liigutusi ja tegevusakte koostegevuses ja imiteerimise teel	suudab adekvaatselt reageerida intonatsioonile, žestidele ja mõnele tuttavale sõnale/lausungile tegevussituatsioonides * sooritab varieeruvates situatsioonides stereotüüpeid liigutusi ja tegevusakte koostegevuses ja imiteerimise teel, suudab seostada silma- ja käeliigutusi (vajadusel suunatult)	* koordineerib (vajadusel abiga) oma liigutusi sõltuvalt tegevusest ja liikumist ruumis; * reageerib situatsioonist lähtuvalt adekvaatselt suhtlemises kasutatavatele vahenditele varieeruvates olukordades ja tuttavatele vahenditele varieeruvates situatsioonides
Õpipädevus	* suudab suunatult säilitada tähelepanu (rohkem kui 2 sek) * suudab hoida kättepandud esemeid; haarata esemeid, (ühe/kahe käega),	* suudab valikuliselt suunata koostegevuses tähelepanu * suudab tuttavat tegevusvahendit kasutada stereotüüpsetes ja vähevarieeruvates tingimustes	* suudab säilitada tähelepanu harjumuspärases (mõnest osatoimingust koosnev ahel) tegevuses * suudab tuttavat tegevusvahendit kasutada varieeruvates tingimustes

	nendega manipuleerida ja käest lahti lasta		
Suhtluspädevus	* reageerib kontaktile (hääli, puudutus, sõna) liigutuste, žestide ja hääliitsustega, * tunneb enamasti ära tuttavad žestid	* reageerib alternatiivsetele suhtlemisvahenditele või lihtsale situatiivsele kõnele vastavalt võimetele * reageerib enamasti adekvaatselt suhtlemises kasutatavatele tuttavatele vahenditele (žestid, sõnad, pildid jne)	* suudab, mõista situatiivseid repliike ja neile vastata oma kogemuste ja suhtlemisvahendite valdamise (sh kõne arengu) taseme piires * suudab arusaadavatele korraldustele adekvaatselt reageerida ja vastata
Sotsiaalne pädevus	suudab mõnest oma põhivajadustest märku anda	* suudab arusaadavalt märku anda oma vajadustest alternatiivsete ja/või keeleliste vahenditega, sh soovist kontakti astuda	* suudab arusaadavalt teatada oma vajadustest alternatiivsete ja/või keeleliste vahenditega, sh soovist kontakti astuda
Matemaatikapädevus	* tajub lähiümbruses asetsevaid objekte (sh erisugusel taustal)	* märkab ja tunneb ära 2-3 objekti hulgast mõne tuttava objekti	* märkab ja tunneb ära objekti funktsiooni järgi kogemuste toetudes varieeruvates tingimustes
Ettevõtlikkuspädevus	* suudab mõnda eneseteeninduseks vajalikku liigutust sooritada füüsilise abiga	* suudab osaleda eneseteeninduses, sooritab mõningaid jõukohaseid operatsioone/osatoiminguid iseseisvalt	* suudab iseseisvalt sooritada eneseteeninduseks vajalikke toiminguid omandatud oskuste piires

§ 27. ÕPPE- JA ARENDUSTEgevuse PõHIMõTTED Narva Paju kooli hooldusklassi

(1) Narva Paju kooli arendamine ja õpetamine on ühtne eesmärgistatud protsess. Hooldusõppe korralduses ja õppesisu valikul lähtutakse iga õpilase arengutasemest ja potentsiaalsetest võimetest toimida järjest iseseisvamalt. Õigus õppida realiseeritakse käesoleva lisa põhjal koostatud individuaalse õppekava alusel.

(2) Lähtutakse humanistliku abistamise põhimõtetest. Narva Paju koolis tähelepanu suunatakse iga lapse individuaalse eripära arvestamisele, sallivusele, teistele ja endale ohtlikust käitumisest hoidumisele.

(3) Hooldusõpe taotleb õpilase puuduliku arengu korvamist valdkondade kaupa, arvestades õpilase individuaalset arengupotentsiaali. Arengupuute osaliseks vähendamiseks rakendatakse pedagoogiliste vahendite spetsiifilist süsteemi. Õppe- ja arendustegevuse käigus arendatakse ja/või kujundatakse puuduvaid ja/või lokaalsetest anatoomilistest kahjustustest sõltuvaid spetsiifilisi funktsionaalsüsteeme.

(4) Õppeülesanded valitakse potentsiaalset arenguvalda arvestades: need sooritatakse vajaliku abiga, valdavalt koostegevuses. Praktilise tegevuse kaudu arendatakse lapse motoorikat, eneseteenindamise oskusi, elementaarset tunnetustegevust ja suhtlemist, kujundatakse hoiakuid.

Individuaalsete õppekavade koostamisel arvestatakse ka isiklike rehabilitatsiooniplaane.

(5) Individuaalne õppekava koostatakse järgmise skeemi alusel.

- 1) üldised andmed õpilase kohta;
- 2) õpilase pedagoogilis-psühholoogiline kirjeldus ja õpilase tervisliku seisundi kirjeldus;
- 3) erisused õppesisus ja õpitulemustes;
- 4) õpilasele rakendatavad meetmed või õppe läbiviimise eritingimused, sealhulgas õppevara kohta;
- 5) õpitulemuste ja arengu hindamise kord, sealhulgas hindamisviisid ja vahendid, õpilase arengule tagasiside andmise viisid ja vahendid;
- 6) individuaalse õppekava rakendamise aeg;
- 7) individuaalse õppekava koostamise ja täitmisega seotud isikud ja nende kohustused.

Kuupäev	Valdkonnad	Tulemused	Märkused

Õpilaste individuaalsed õppekavad esitakse tegevusvaldkonnati

- (6) Arendamise ja õpetamise suunitlus on võimalikult iseseisev eneseteenindamine. Arendatakse orienteerumisoskust lähimas ümbruses, mootorikat, sensomotoorseid oskusi ning elementaarset suhtlemist, sh võimaluse korral kõnet.
- (7) Hooldusõpe suunab õpilast omandama eneseteeninduse elementaarseid oskusi, elus toimetuleku oskusi ning võimetekohast käitumist lähimas ümbruses ja sotsiaalses keskkonnas. Oluline on tegevuste harjutamine potentsiaalse arenguvalla piirides, abi võimalikult täpne reguleerimine. Oluline on harjutamine tuttavas keskkonnas, pedagoogide ja lastevanemate kooskõlastatud tegevuses.
- (8) Kooli õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse konkreetse klassi õpilastega. Tähtis on koostöö eripedagoogiga, õpetajatega, lapsevanematega, kutseõppe korraldajatega, linna esindajatega ning vajaduse korral spetsialistidega koolis ja/või väljastpoolt kooli.
- (9) Hooldusõppes toimub õpetamine tegevusvaldkondade kaupa ja toetub õpilase sensomotoorsele arengule (taju ja liigutuste seos). Harjutamine toimub minimaalsete tegevussammude / osaoskuste kaupa, omandatud osaoskusi rakendatakse ahelana. Õppimine toimub reaalses lähimas keskkonnas. Praktilise tegevuse baasil areneb suhtlemine ja kujunevad harjumused. Õpilased võtavad koostegevuses võimetekohaselt osa oma tegevuse jaoks vajalike vahendite valikust ja suudavad neid vähevarieeruvates situatsioonides kasutada.
- (10) Õppe- ja arendusprotsessi käigus õpivad õpilased oma võimete ulatuses:
- 1) tunnetama (ära tundma) ümbritsevat keskkonda ja tuttavas olukorras harjumuspäraselt käituma;
 - 2) märku andma oma vajadustest ja väljendama vähesel määral oma tundeid ümbritseva suhtes, eelistama positiivseid emotsioone;
 - 3) omandama lihtsaid oskusi või osaoskuste ahelaid tuttavas situatsioonides ja keskkonnas pideva korduva tegutsemise ja harjutamise tulemusel;
 - 4) sooritama omandatud toiminguid koostegevuses täiskasvanuga, positiivselt suhtuma abistaja tegevusse (suunamine, füüsiline abi);
 - 5) tegutsema koos juhendajaga, osalema toimingute sooritamisel vastavalt oma sensomotoorsele arengule;
 - 6) sooritama praktilisi valikuid vähevarieeruvates olukordades

§ 28. ÕPPEKORRALDUS Narva Paju kooli hooldusklassi

- (1) Õppe ja kasvatuse korraldus määratakse Narva Paju kooli õppekavas.
- (2) Õpetus jaguneb tegevusvaldkondadeks, mis realiseeritakse praktiliste tegevuste käigus.
- (3) Hooldusõppe puhul lähtutakse iga õpilase arengutasemest ja õppekavas fikseeritud tegevusvaldkondadest kolmel tasandil. Iga Narva Paju kooli hooldusklassi õpilasele koostatakse individuaalne õppekava. Õppe- ja arendustegevus planeeritakse tegevusvaldkonniti. Kogu õpe võib toimuda üleminekuga ühelt arengutasemelt teisele või ainult ühe arengutaseme piires.
- (4) Õppetegevus korraldatakse üldjuhul õpperühmadena, kus arvestatakse iga lapse arengutaset ja individuaalsust ning kus on tagatud individuaalne lähenemine. Õppetööd rühmas viivad läbi õpetaja (eripedagoog) ja abiõpetaja(d).
- (5) Hooldusõppes on nädalakoormus kõigil kolmel arengutasandil maksimaalselt 20 tundi.
- (6) Lapsevanema poolt hiljemalt 9. klassi esimesel poolaastal esitatud põhjendatud taotluse alusel võib õppenõukogu otsusega pikendada õpilase õppeaega kahe õppeaasta võrra kuni 20 nädalatunni ulatuses igal õppeaastal. Täiendavate õppeaastate kohustuslike ja valikainete kohta koostatakse jätkuvalt õpilasele individuaalne õppekava.

(7) Toimetuleku- või hooldusõppel olevale õpilasele ja lihtsustatud õppel olevale õpilasele koostatakse igaks aastaks individuaalne õppekava, kus esitatakse:

- 1) üldised andmed õpilase kohta;
- 2) õpilase pedagoogilis-psühholoogiline kirjeldus ja õpilase tervisliku seisundi kirjeldus;
- 3) erisused õppesisus ja õpitulemustes;
- 4) õpilasele rakendatavad meetmed või õppe läbiviimise eritingimused, sealhulgas õppevara kohta;
- 5) õpitulemuste ja arengu hindamise kord, sealhulgas hindamisviisid ja vahendid, õpilase arengule tagasiside andmise viisid ja vahendid;
- 6) individuaalse õppekava rakendamise aeg;
- 7) individuaalse õppekava koostamise ja täitmisega seotud isikud ja nende kohustused.

(8) Õpetus jaguneb tegevusvaldkondadeks, mis realiseeritakse praktiliste tegevuste käigus.

(9) Hooldusõppe puhul lähtutakse iga õpilase arengutasemest ja õppekavas fikseeritud tegevusvaldkondadest kolmel tasandil. Igale õpilasele koostatakse individuaalne õppekava. Õppe- ja arendustegevus planeeritakse tegevusvaldkonniti. Kogu õpe võib toimuda üleminekuga ühelt arengutasemelt teisele või ainult ühe arengutaseme piires.

(10). Hooldusõppe tunnijaotusplaan

Arengutasemed/ Tegevusvaldkonnad	Õppetundide arv nädalas		
	I	II	III
Motoorika	5	5	5
Kommunikatsioon	5	5	5
Sotsiaalsed oskused / Eneseteenindamine	5	5	5
Kognitiivsed oskused	5	5	5
Kohustuslik koormus	20	20	20

§ 29. HINDAMINE Narva Paju kooli hoolduseklassides

(1) Õppimise potentsiaalne edukus sõltub hooldusõppel oleva õpilase intellektipuude sügavusest ja lokaalsete anatoomiliste kahjustuste esinemisest, reaalne edukus on seotud tema individuaalseid iseärasusi arvestava õpikeskkonnaga. Õpilasel peab olema võimalus saada kohe konkreetne positiivne hinnang jõukohases tegevuses osalemise kohta.

(2) Pädevuste saavutatud taset hinnatakse kahel viisil:

1) toimingu sooritamisega kaasnev või sellele vahetult järgnev emotsionaalne hinnang, mille põhieesmärk on motiveerida õpilast osalema tegevuses ja täitma jõukohaseid lihtsaid ülesandeid;

2) suuline või kirjalik hinnang õpilasega tegutsevate täiskasvanute jaoks.

3) Hinnang antakse iga õpilase tegevusele ja õpitulemustele lähtuvalt individuaalse õppekava nõuetest ning õpilase tööle, arvestades tema võimetega.
4) Kasutatakse nii suulist kui ka kirjalikku hindamist. Vähemalt neli korda aastas väljastatakse hooldusklassi õpilase vanematele õpilase edukuse lehte, kuhu pannakse hinded (p 5.4.5 allpool) vastavalt tema individuaalsele õppekavale.

5) Õpilase arengut hinnatakse hinnangutega

„Tuleb toime“ – õpilane tuleb täiesti iseseisvalt õppeülesandega toime

„tuleb hästi toime“ – õpilane tuleb toime õpetaja väikse abiga

„tuleb rahuldavalt toime“ – mõnikord õpetaja aitab õppeülesande täitmisel

„Tuleb toime abiga“

„tuleb toime sõnalise abiga“ -

„tuleb toime näidise või eeskuju järgi“

„tuleb toime koostegevuses“

„tuleb toime füüsilise abiga“

Hinnang „ei tule toime“ viitab vajadusele muuta individuaalset õppekava ning seda ei kasutata kokkuvõtval hindamisel.

(3) Pedagoog eesmärgistab iga õpilase potentsiaalsesse arenguvalda kuuluvad ülesanded individuaalses õppekavas ja teeb lapse arengu kohta märkmeid. Vajaduse korral korrigeeritakse individuaalses õppekavas püstitatud ülesandeid õppeaasta jooksul.

Kokkuvõttev hindamine

(4) Toimetuleku- ja hooldusõppe õpilase teadmistele ja oskustele antakse õppeveerandi lõpul kirjalikult kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid.

Õppeveerandite lõpul antud sõnaliste hinnangute alusel antakse enne õppeperioodi lõppu kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid kogu õppeperioodi kohta.

§ 30. Narva Paju Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

(1) Kooli õppekava muutmise algatamine.

Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Kooli õppekava uuendamist või täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.

Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli põhimääruse muutmise kooli direktor.

(2) Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine.

Kui esitatud taotlus on asjakohane, siis kutsub direktor õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma kokku, kes otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse ning positiivse otsuse korral valmistab ette kooli õppekava muudatused.

Kooli õppekava muudatused tuleb töörühmal ette valmistada kooli õppekava uuendamise ja täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

(3) **Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele.**

Kooli direktor esitab kooli õppekava uuendamise ja täiendamise eelnõu enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele. Arvamuse küsimusel lähtub kooli direktor "Haldusmenetluse seaduses" §-st 16.

Kooli direktor vaatab hoolekogu, õppenõukogu, õpilasesinduse arvamused läbi. Kui hoolekogu, õppenõukogu, õpilasesinduse on leidnud, et kavandavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma kokku, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

(4) Kooli õppekava kehtestamine.

Tulenevalt "Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest" § 17 lõikest 2 on kooli õppekava kehtestajaks kooli direktor. Kooskõlas "Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse" § 71 lõikega 3. Toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga, mis vastab "Haldusmenetluse seaduses" sätestatud nõutele.

Kui kooli direktor jätab kooli õppekava muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

(5) Kooli õppekava muudatuste avalikustamine.

Kool avalikustab, tulenevalt "Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses" § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava koos muudatustega kooli veebelehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks.

Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti. Samuti märgitakse muudatuse viite juurde muudatuse jõustumise kuupäev.

31. Rakendussätted.

Kooli õppekava jõustub